

Monitoring Coronacrisis

Impact van de epidemie op
Zuid-Holland Zuid in beeld

START

Klik op
START

Versie 7.0

11 september 2020

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Partner voor bestuur en beleid

Inhoudsopgave

Klik op de icoontjes en ga direct naar...

Epidemie in beeld

Economie

Onze partners

Bronnen

Volgende versie weer beschikbaar

Veiligheid

Welzijn

Terug naar inhoudsopgave

Over ons

Epidemie in beeld

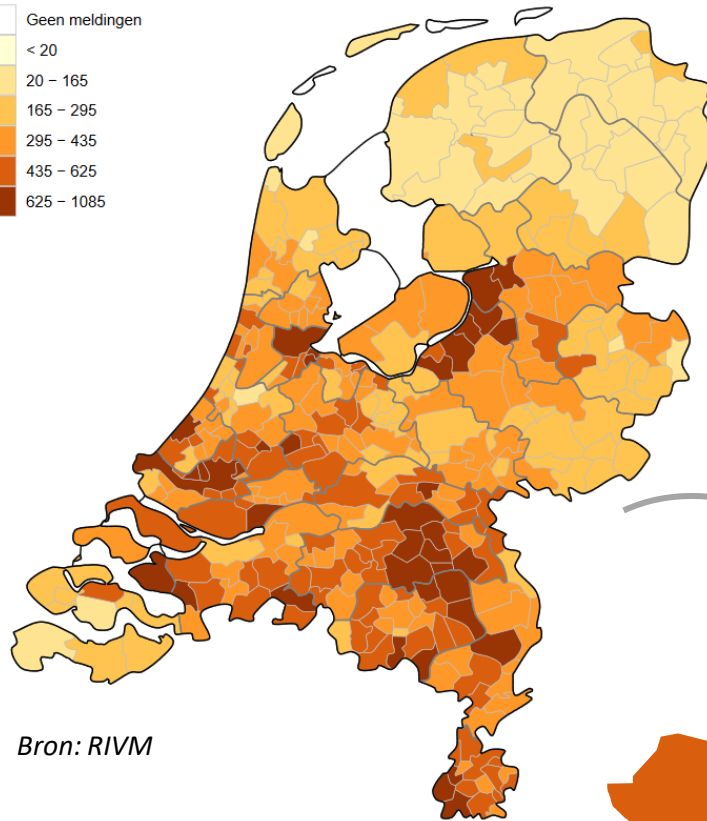
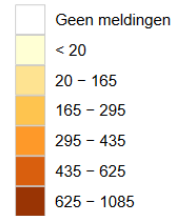

Aantal COVID-19 Patiënten

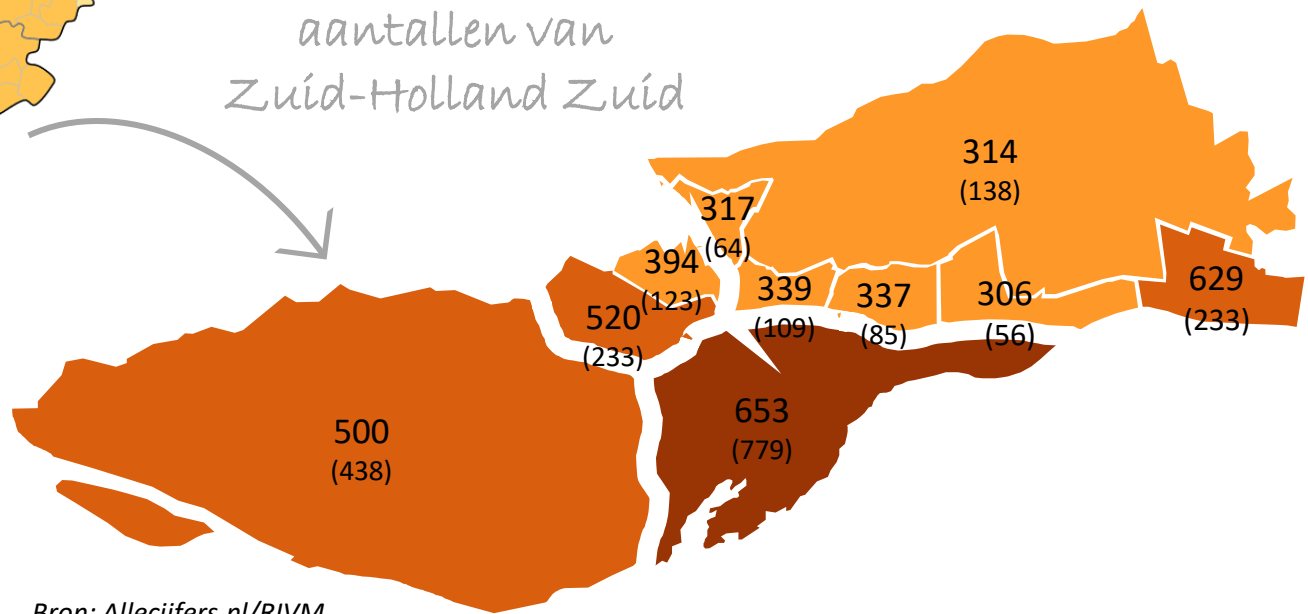
Totaalaantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten (per 100.000 inwoners)

Cijfers tot vanaf 24 februari tot en met 8 september 2020, absolute aantallen tussen haakjes.

Aantal per 100.000 inwoners

aantallen van Zuid-Holland Zuid

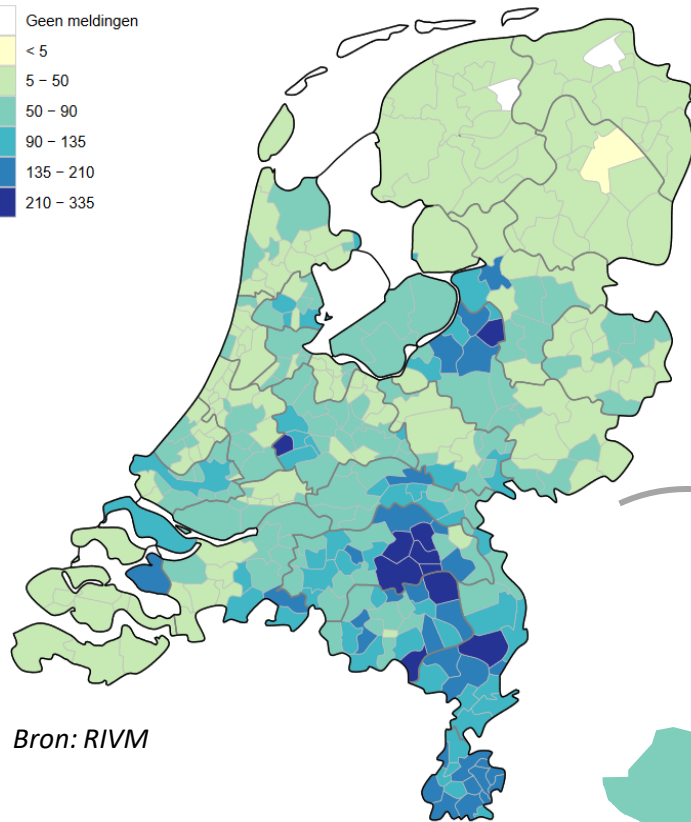
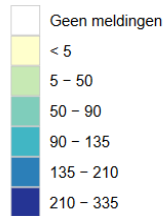

Opgenomen COVID-19 patiënten

Totaalaantal in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten (per 100.000 inwoners)

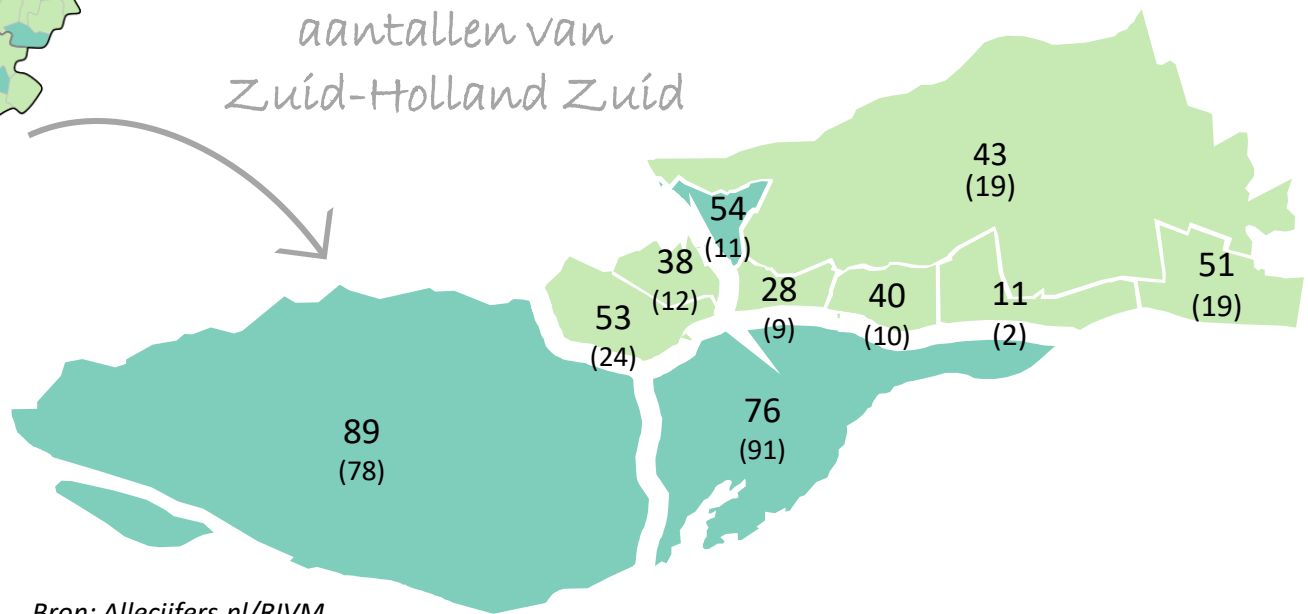
Cijfers tot vanaf 24 februari tot en met 8 september 2020, absolute aantallen tussen haakjes.

Aantal per 100.000 inwoners

Bron: RIVM

aantallen van
Zuid-Holland Zuid

Bron: Allecijfers.nl/RIVM

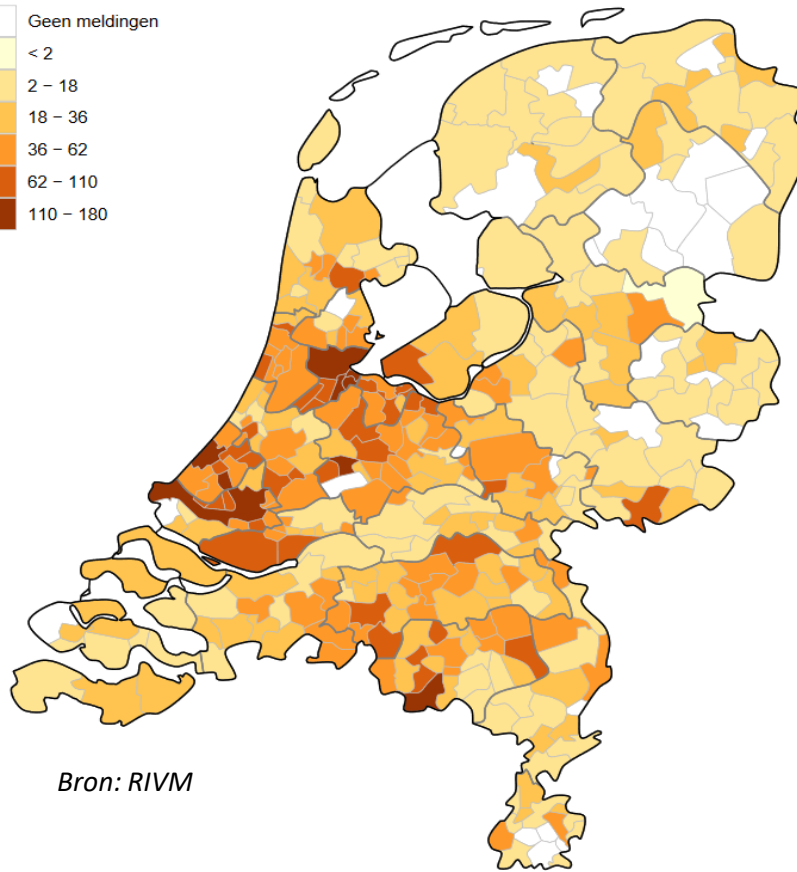
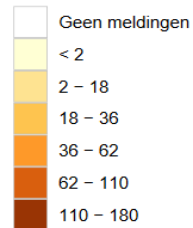
Ontwikkeling afgelopen 2 weken

Cijfers van de afgelopen twee weken, 25 augustus tot en met 8 september

Bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten

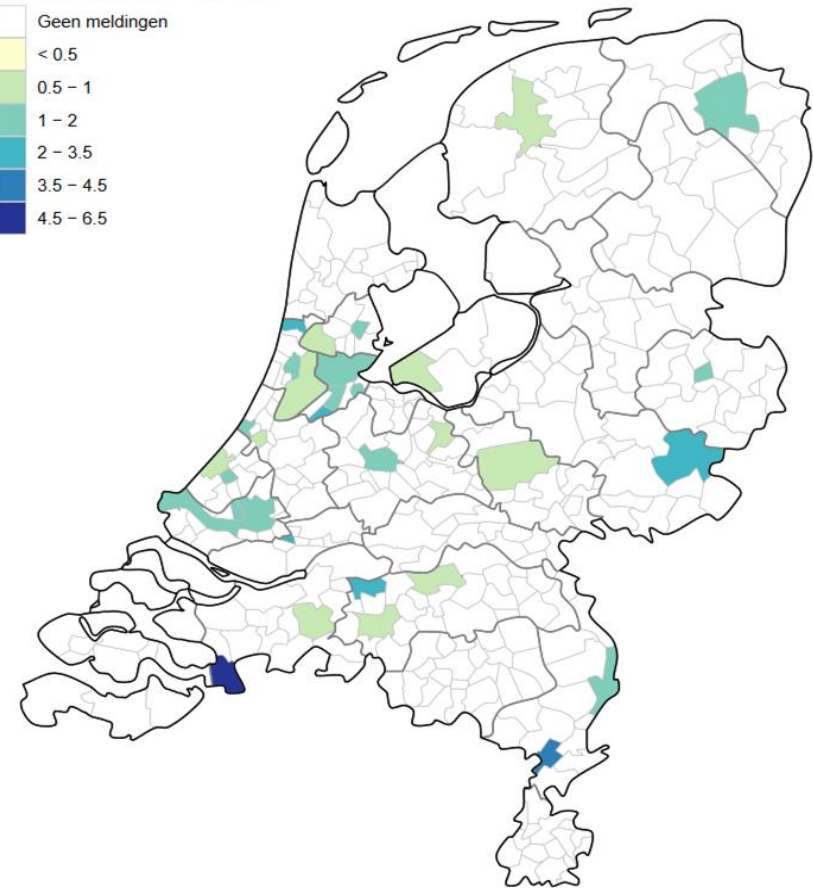
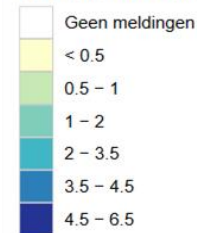
In het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten

Aantal per 100.000 inwoners

Bron: RIVM

Aantal per 100.000 inwoners

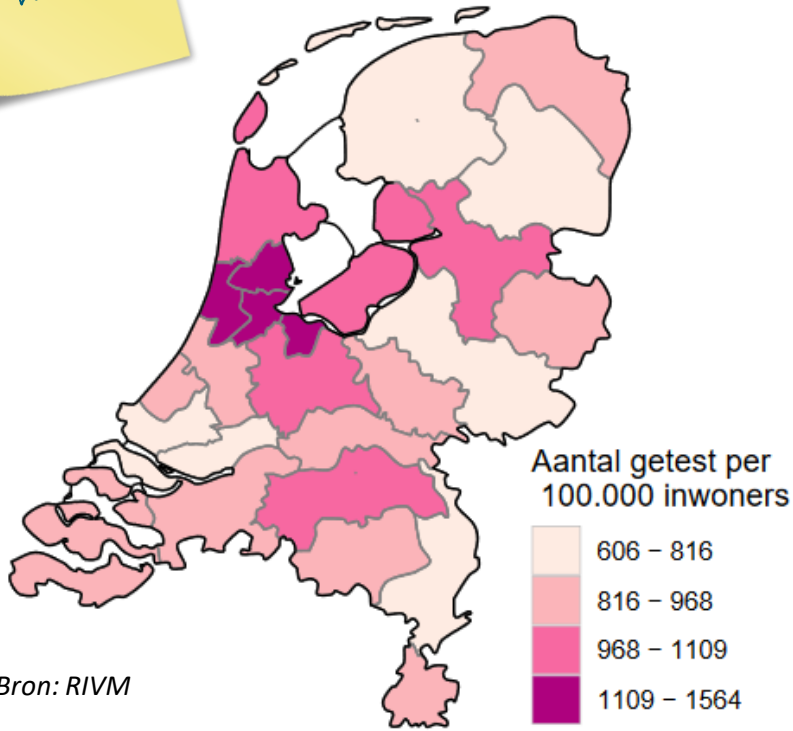
Aantal afgenomen tests & uitslagen

Cijfers van de afgelopen week, 31 augustus tot en met 8 september

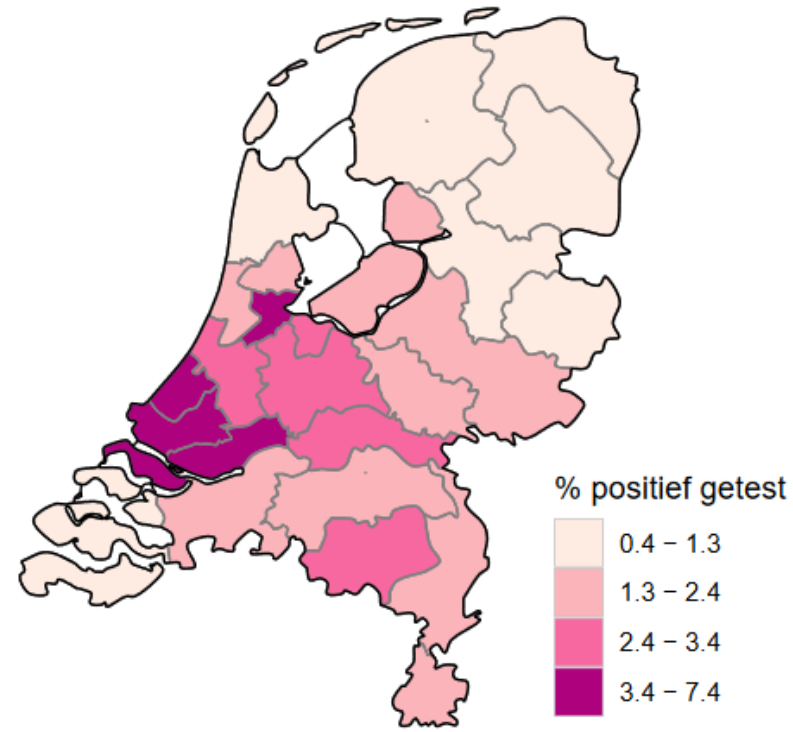
Aantal tests per GGD-regio waar de patiënt woont
(per 100.000 inwoners)

Aantal positieve test per GGD-regio waar de patiënt
woont (per 100.000 inwoners)

nieuw

Bron: RIVM

Vergelijking Zuid-Holland & Zuid-Holland Zuid

Provincie Zuid-Holland & regio Zuid-Holland Zuid

Absolute aantallen vanaf 24 februari tot en met 8 september 2020

21.885
besmettingen

2.351
Opgenomen (geweest)

1.358
overleden

Bron: AlleCijfers/RIVM

2.089
besmettingen

288
Opgenomen (geweest)

160
overleden

Bron: DGJ/GGD

update

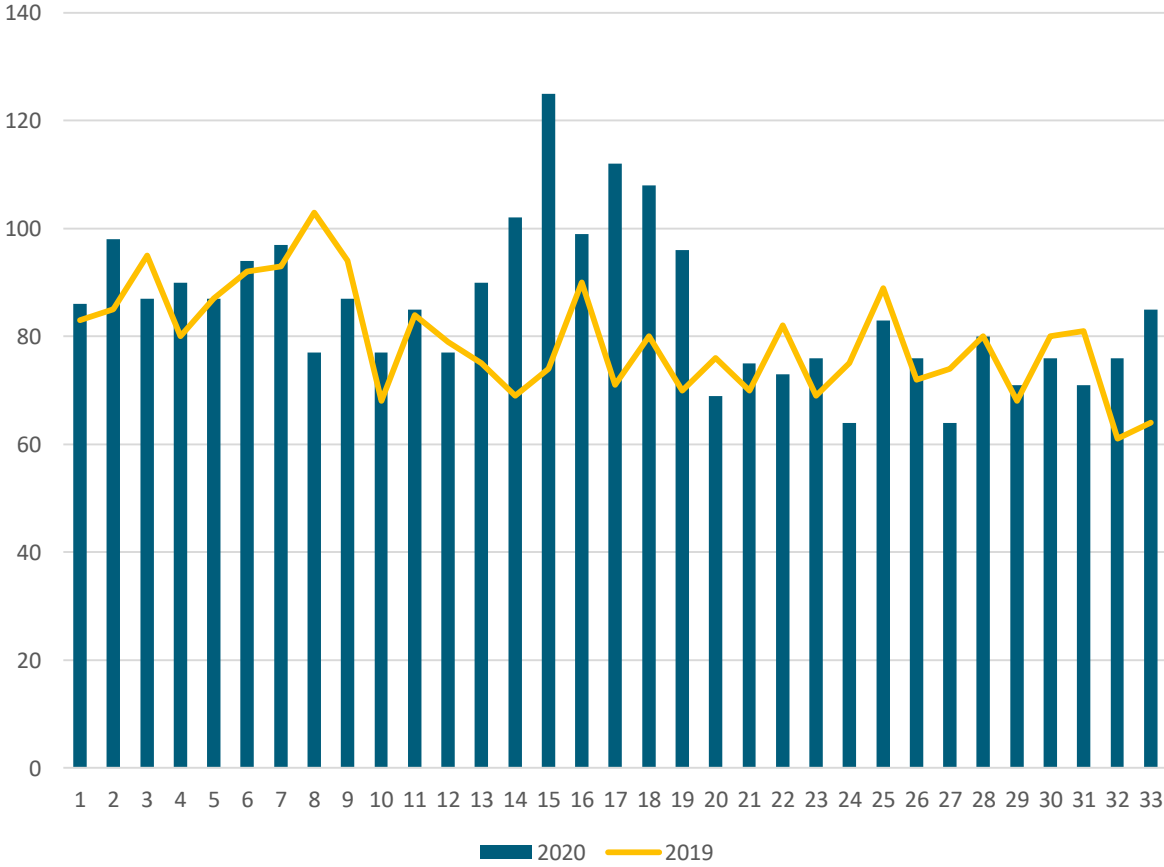
Sterftcijfers

Aantal sterfgevallen per week in 2020 vergeleken met 2019

De grafiek toont het aantal sterfgevallen per week in Zuid-Holland Zuid. We tonen een gele lijn voor het aantal sterfgevallen per week in 2019 als referentie en blauwe staven voor de gegevens uit 2020. De gegevens zijn afkomstig van het CBS. Het aantal sterfgevallen in de regio ligt vanaf week 11 boven het aantal personen dat vorig jaar in dezelfde week overleed. In week 15 was het verschil het grootst: 51 personen meer dan een jaar geleden. De oversterfte van week 11 tot en met week 19 ligt op 201 personen. Vanaf week 20 ligt het sterftcijfer weer min of meer op of onder het niveau van 2019. In de week 31 en 32 zien we weer meer sterfgevallen dan in 2019, respectievelijk 15 en 21 sterfgevallen meer dan in dezelfde week in 2019.

Aantal sterfgevallen per week (Zuid-Holland Zuid)

Bron: wsjg.nl/CBS

Welzijn

Thema's: Welzijn

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

**Volwassen
hulpverlening**

**Jeugdhulp en
-bescherming**

**Schuldhulp-
verlening**

Partners

Terug naar
inhoudsopgave

Over ons

In gesprek over duiding

In deze zevende editie van de Coronamonitor geven wij een cijfermatige update van de stand van zaken in de regio rond volwassenen hulpverlening, Jeugdhulp, jeugdbescherming en het gebruik van schuldhulpverlening. Feit blijft dat cijfers alleen natuurlijk maar een deel van het -soms zeer complexe- verhaal laten zien. Duiding van wat we zien en vooral ook van wat we niet zien is minstens even belangrijk. Daarom blijven wij voor komende edities van de Coronamonitor Zuid-Holland Zuid graag in gesprek met inhoudelijk experts vanuit de regiogemeenten.

Wat zien inhoudelijk experts gebeuren in de regio en in hun eigen gemeente? Kunnen zij bepaalde ontwikkelingen verklaren? En wat speelt zich wellicht minder prominent in ons zichtveld af en laat zich daardoor minder gemakkelijk in cijfers vatten? Over deze en andere (duidings)vragen blijven wij graag in gesprek. We nodigen u van harte uit om hierover mee te praten. Bent u geïnteresseerd? Neemt u dan contact met ons op via 078 770 3905 of ocd@drechtsteden.nl

update

Jeugdhulp

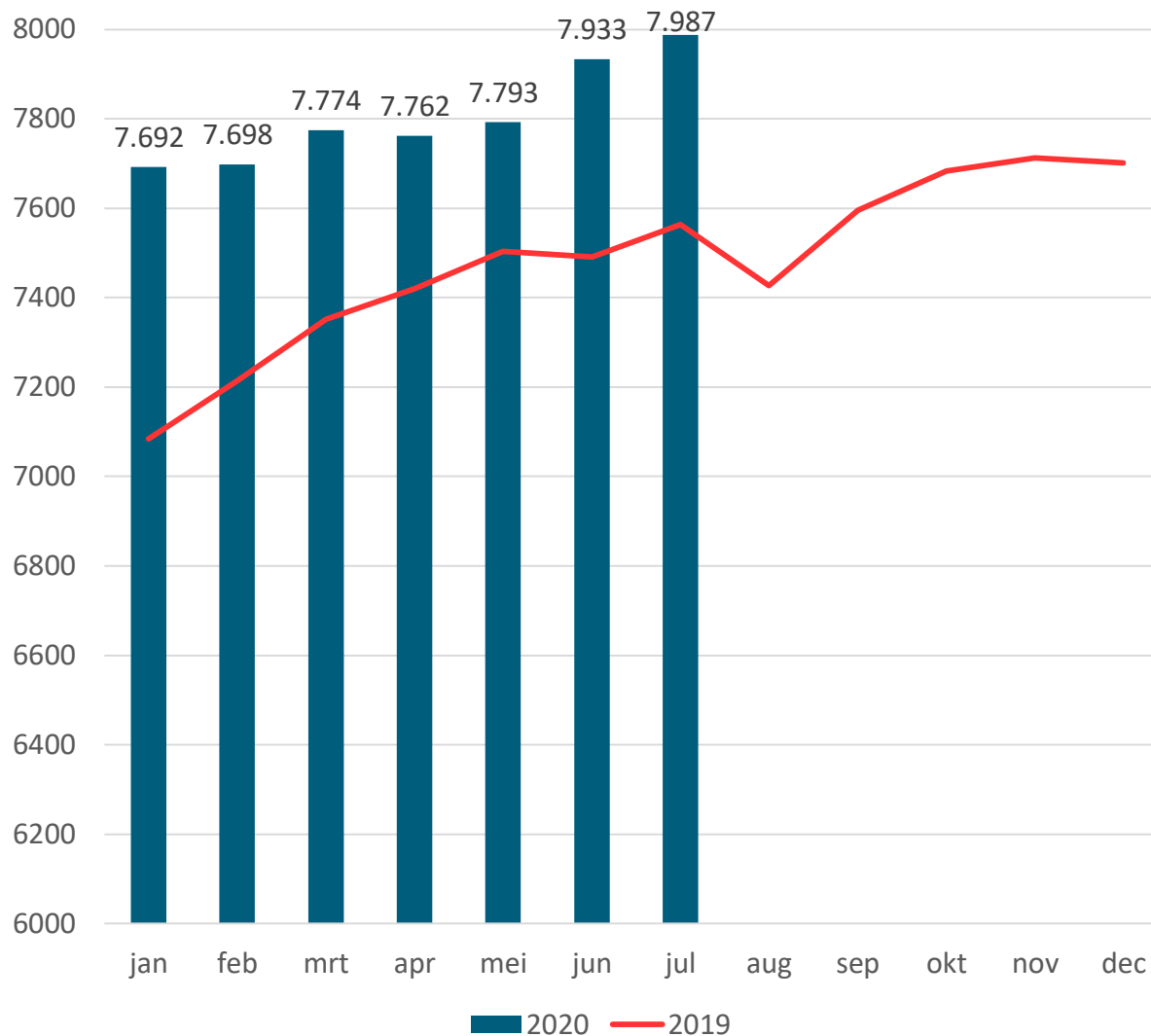
Cliënten Jeugdhulp per maand (Zuid-Holland Zuid)

Aantal cliënten jeugdhulp

De figuur hiernaast geeft het aantal cliënten weer op basis van toewijzingen voor jeugdhulp. Het gaat hierbij zowel om Zorg in Natura (ZiN) als zorg uit PGB's. Op deze manier is het beeld zo actueel mogelijk.

Dit beeld wijkt af van het gemeentedashboard van de serviceorganisatie, waar het aantal cliënten bepaald is op alleen de declaraties Zorg in Natura (ZiN).

In de eerste zeven maanden van 2020 neemt het aantal cliënten jeugdhulp toe met 295 (+3,8%). Vergeleken met dezelfde periode vorig jaar (groei van 6,8%) hebben we te maken met een gematigder groei. De afvlakking in de groei, ingezet in 2019, zet door.

Bron: SOJ ZHZ o.b.v. gegevens t/m 1 augustus 2020.

Absoluut aantal cliënten per gemeente

2020

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
Alblasserdam	382	389	390	389	394	397	403
Dordrecht	2.007	2.006	2.035	2.043	2.078	2.123	2.150
Gorinchem	546	550	568	567	562	566	557
Hardinxveld-G'dam	274	274	276	280	282	284	279
Hendrik-Ido-Ambacht	573	578	595	600	593	627	627
Hoeksche Waard	1.313	1.306	1.319	1.303	1.322	1.329	1.344
Molenlanden	738	726	718	706	698	714	718
Papendrecht	553	561	562	564	564	573	573
Sliedrecht	474	476	465	460	460	463	465
Zwijndrecht	832	832	846	850	840	857	871
Totaal	7.692	7.698	7.774	7.762	7.793	7.933	7.987

update

Aantal jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij' geplaatst.

In 2019 en 2020 is er sprake van een afname van het aantal jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door een wijziging van de voorziening 'preventieve jeugdbescherming'. Deze voorziening wordt op een andere wijze gefinancierd, waardoor de aantallen 'preventieve jeugdbescherming' langzaam uit de cijfers verdwijnen. De daling is daarom grotendeels toe te schrijven aan deze verandering.

Er zijn ook andere aanpassingen doorgevoerd in de registraties van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Een aantal producten die onder 'jeugdbescherming' vielen, vallen nu onder 'jeugdreclassering'. Het gevolg is dat het aantal jeugdigen per maand met 'jeugdbescherming' lager uitvalt dan in de vorige twee coronamonitor..

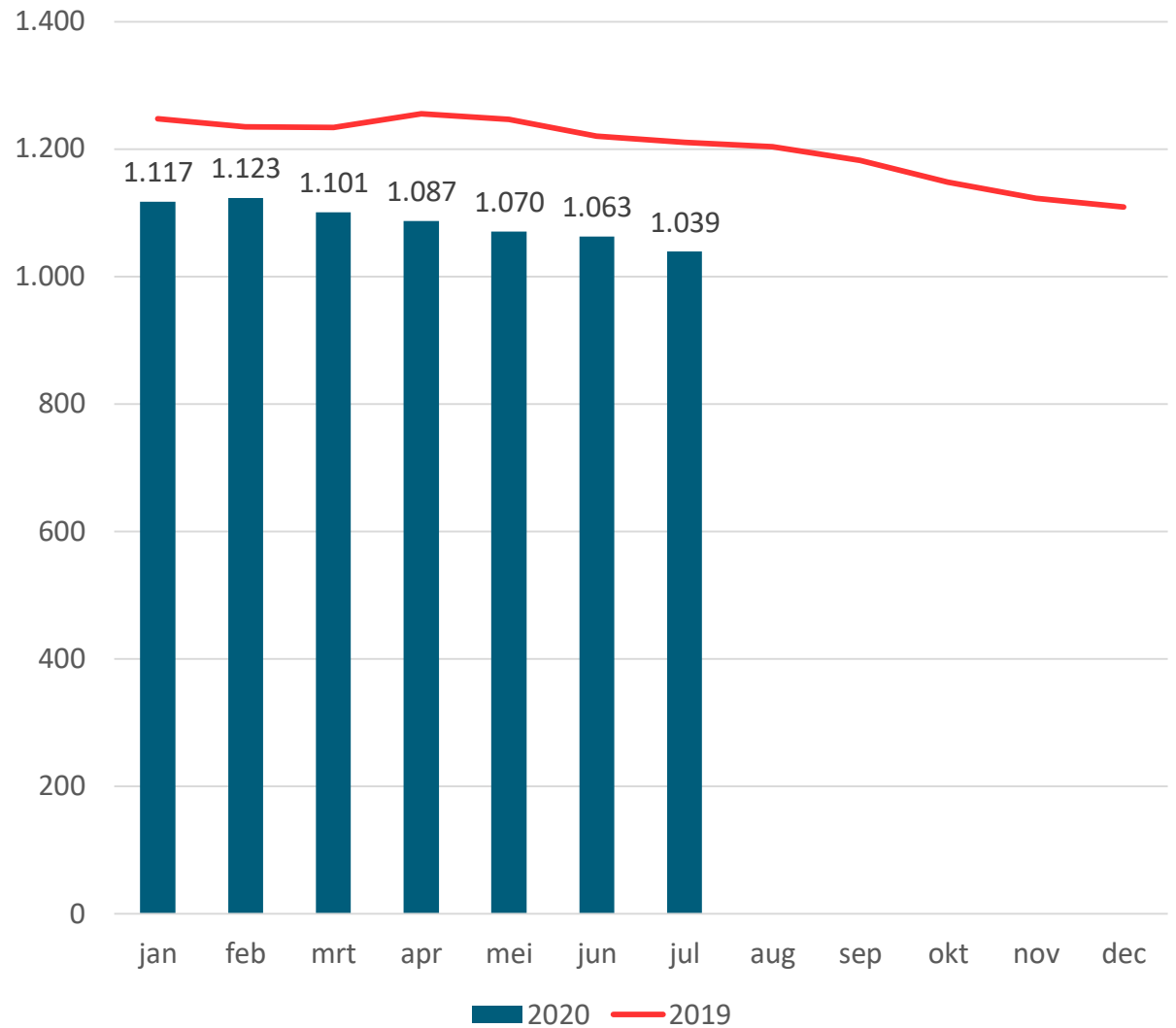
Absoluut aantal cliënten per gemeente

2020

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
Alblasserdam	75	72	68	64	62	60	59
Dordrecht	295	292	290	283	277	287	277
Gorinchem	86	93	86	86	82	84	81
Hardinxveld-G'dam	65	63	59	58	59	60	60
Hendrik-Ido-Ambacht	55	58	58	56	57	56	56
Hoeksche Waard	149	149	147	149	147	143	140
Molenlanden	118	123	118	116	113	113	112
Papendrecht	68	68	74	80	80	79	75
Sliedrecht	79	80	79	80	77	75	80
Zwijndrecht	127	125	122	115	116	106	99
Totaal	1.117	1.123	1.101	1.087	1.070	1.063	1.039

Jeugdbescherming

Aantal jeugdigen met jeugdbeschermingsmaatregel per maand (Zuid-Holland Zuid)

Bron: SOJ ZHZ o.b.v. gegevens t/m 1 juli 2020

Nieuwe aanmeldingen bij de wijk- of sociaal teams in 2020

update

In de figuur staat het aantal nieuwe cliënten waarvoor een dossier is geopend bij een wijk- of sociaal team in de eerste acht maanden van 2020. Voor de negen gemeenten samen zien we dat al vanaf februari het aantal nieuwe cliënten daalt. Voor de coronacrisis meldden zich minder nieuwe cliënten in Alblasterdam, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Zwijndrecht. Die daling zet zich door tot en met mei 2020.

Van half maart tot eind mei was de fysieke inloop gesloten. Eind mei gingen bijna alle locaties in alle gemeenten weer open en direct neemt het aantal nieuwe cliënten weer toe. Het lagere aantal nieuwe cliënten in augustus heeft waarschijnlijk te maken met de normale zomervakantie 'dip'.

Nota bene: In Papendrecht wordt op een andere manier geteld in dossiers. In de dossiers staat ook het aantal trajecten van een cliënt vermeld en die trajecten tellen apart mee. Een cliënt met meerdere trajecten telt dan meerdere keren mee.

*Geen gegevens beschikbaar

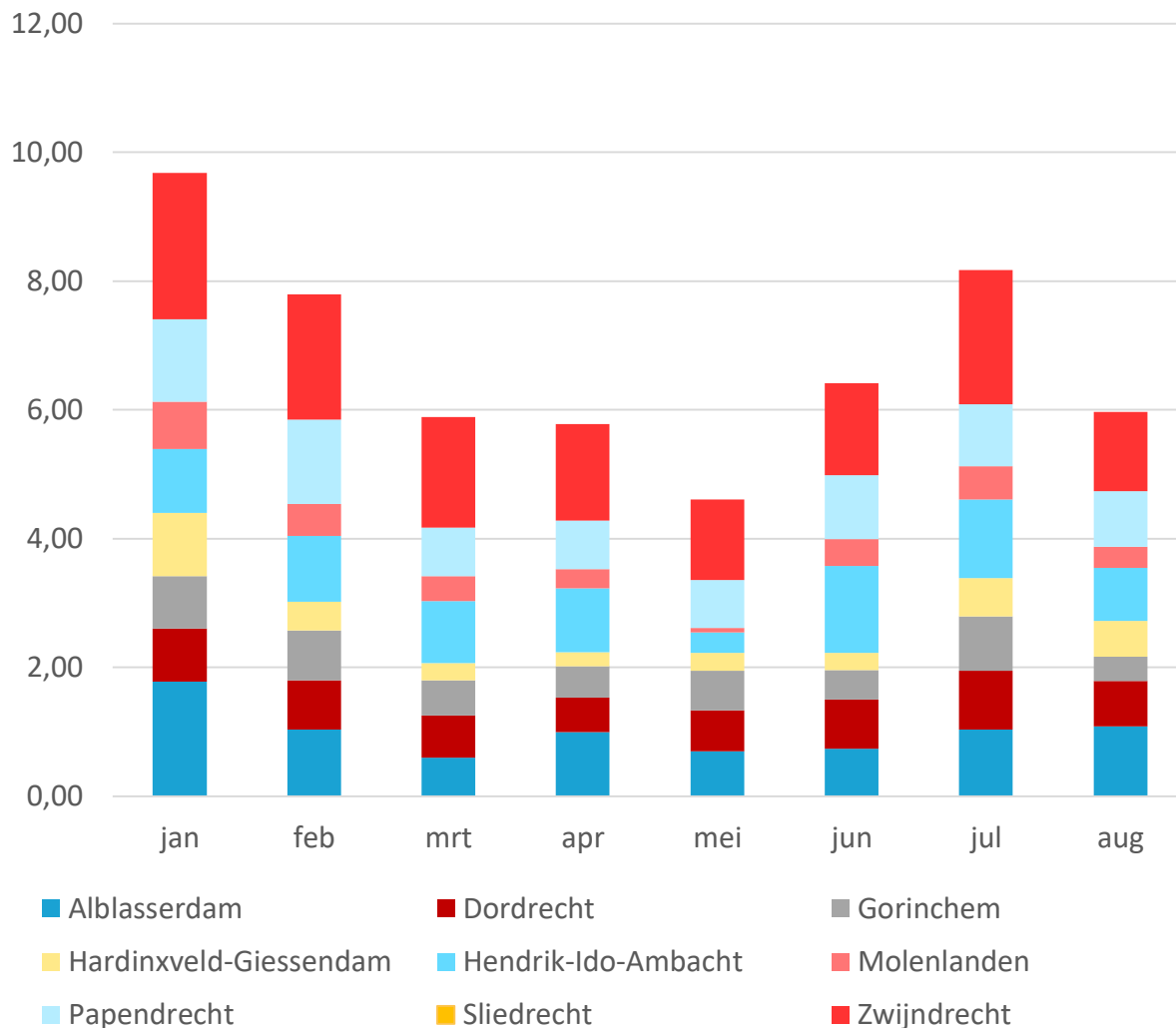
Absoluut aantal nieuwe cliënten/dossiers per gemeente, per maand

	2020							
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug
Alblasterdam	36	21	12	20	14	15	21	22
Dordrecht	98	90	79	64	76	91	108	84
Gorinchem	30	29	20	18	23	17	31	14
Hardinxveld-Giessendam	18	8	5	0	5	5	11	10
Hendrik-Ido-Ambacht	31	32	30	31	10	42	38	26
Hoeksche Waard	0	0	6	12	8	13	7	0
Molenlanden	31	22	17	15	3	18	23	14
Papendrecht	40	42	23	23	21	32	31	28
Sliedrecht*								
Zwijndrecht	102	87	77	67	56	64	93	55
Totaal	388	331	270	253	219	284	363	253

Hulpverlening voor volwassenen I

Instroom van cliënten bij wijk- of sociaal teams, per 1.000 inwoners per maand vanaf 2020 (Zuid-Holland Zuid)

Bron: alle gemeenten Zuid-Holland Zuid

update

Uitstroom of afsluiting van dossiers bij de wijk- of sociaal teams in 2020

Naast de registratie van nieuwe is er ook die van het aantal afgesloten dossiers per maand. Als de hulpvraag door het wijk- of sociaal team is afgehandeld wordt het dossier gesloten, ook in de maanden waarin de locaties gesloten waren.

Over de hele linie loopt het aantal afgesloten dossiers vooral in april terug. Vanaf mei worden er weer meer dossiers gesloten omdat er meer cliënten zijn gezien.

Het lagere aantal afgesloten dossiers in augustus heeft waarschijnlijk te maken met de normale zomervakantie 'dip'. In Papendrecht wordt op een andere manier geteld in dossiers. (zie vorige pagina).

*Geen gegevens beschikbaar

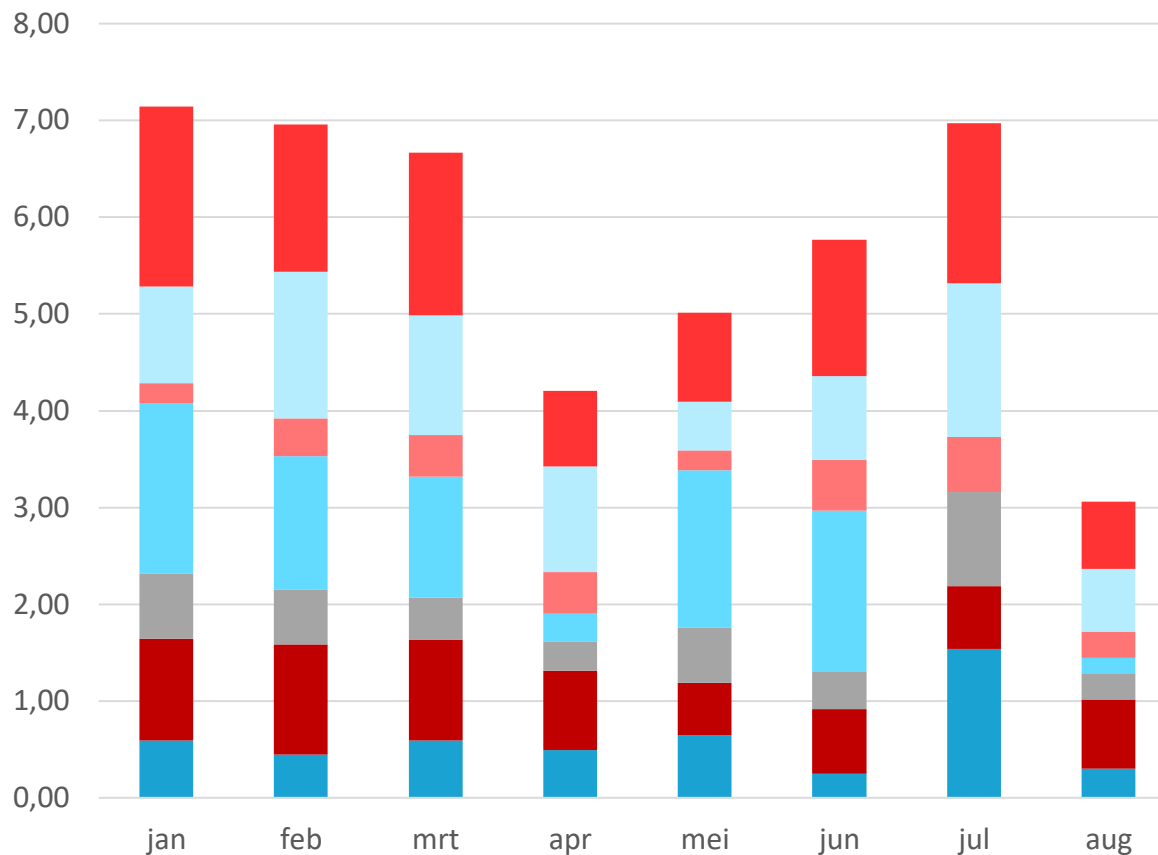
Absolute aantal afgesloten dossiers/cliënten, per gemeente, per maand

2020

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug
Alblasserdam	12	9	12	10	13	5	31	6
Dordrecht	125	136	124	98	65	80	77	86
Gorinchem	25	21	16	11	21	14	36	10
Hardinxveld-Giessendam*								
Hendrik-Ido-Ambacht	55	43	39	9	0	103	0	5
Hoeksche Waard*								
Molenlanden	9	17	19	19	9	23	25	12
Papendrecht	28	45	34	33	15	38	51	21
Sliedrecht*								
Zwijndrecht	83	68	75	35	41	63	74	31
Totaal	337	339	319	215	164	316	294	171

Hulpverlening voor volwassenen II

Uitstroom van cliënten bij wijk- of sociaal teams per 1.000 inwoners, per maand, vanaf 2020 (Zuid-Holland Zuid)

- Alblasserdam
- Dordrecht
- Gorinchem
- Hardinxveld-Giessendam
- Hendrik-Ido-Ambacht
- Hoeksche Waard
- Molenlanden
- Papendrecht
- Sliedrecht
- Zwijndrecht

Bron: alle gemeenten Zuid-Holland Zuid

update

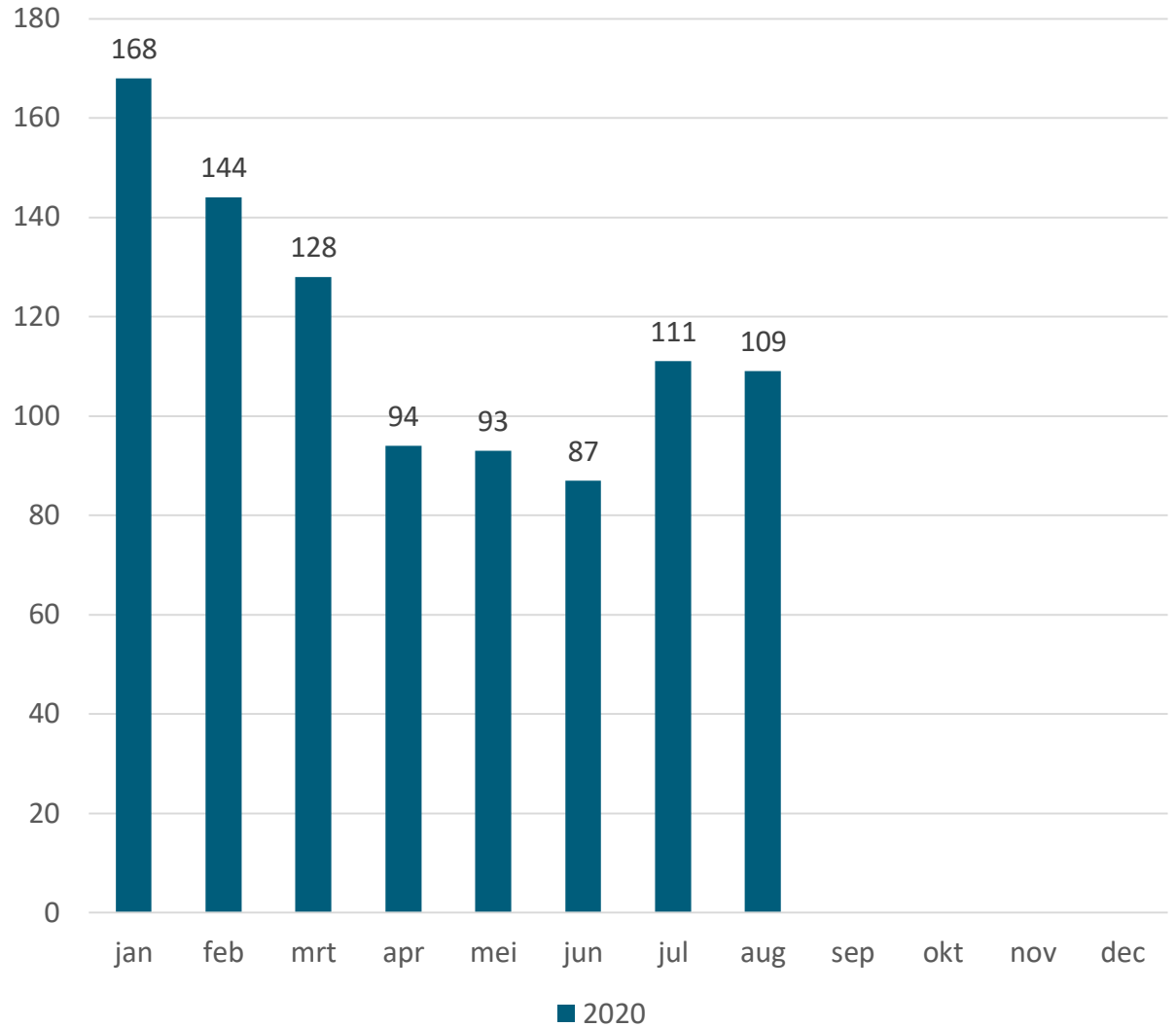
Aantal huishoudens dat een beroep doet op schuldhulpverlening

In de figuur hiernaast staat het aantal **nieuwe** aanvragen voor hulp bij schulden per maand weergegeven. Op deze manier zijn de ontwikkelingen in 2020 inzichtelijk weergegeven.

In 2020 loopt het aantal aanvragen tot en met de maand mei terug in alle tien gemeenten. In juni zien we voor het eerst een bescheiden toename in drie gemeenten. De verwachting is dat als er weer actiever ingevorderd gaat worden, zowel deze doelgroep als de nieuwe doelgroep met "coronaschulden" zich gaat melden. Het is nu waarschijnlijk stilte voor de storm.

Schuldhulpverlening

Absoluut aantal **nieuwe** aanvragen schuldhulpverlening per maand (Zuid-Holland Zuid)

Absoluut aantal aanvragen per gemeente

2020

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug
Alblasserdam	5	5	6	2	3	2	5	6
Dordrecht	77	56	51	42	39	39	39	47
Gorinchem	25	20	17	11	13	12	12	12
Hardinxveld-G'dam	1	3	1	3	1	1	4	3
Hendrik-Ido-Ambacht	7	3	5	3	2	4	9	4
Hoeksche Waard	17	18	13	7	13	6	12	8
Molenlanden	6	9	6	2	3	5	5	5
Papendrecht	4	12	9	5	6	5	4	5
Sliedrecht	12	3	7	1	4	2	4	7
Zwijndrecht	14	15	13	18	9	11	17	12
Totaal	168	144	128	94	93	87	111	109

Bron: Avres, gemeente Hoeksche Waard en SDD

Economie

Thema's: Economie

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

WW-uitkeringen

Faillissementen

NOW-regeling

Partners

Bijstands-
uitkeringen

Vacatures

Tozo-regeling

Terug naar
inhoudsopgave

Startups

TOGS-/TVL-regeling

Over ons

Blijvend in gesprek over duiding

In deze zevende editie van de Coronamonitor geven wij een cijfermatige update van de stand van zaken in de regio rond faillissementen, vacatures, uitkeringen en het gebruik van financiële noodmaatregelen. Feit blijft dat cijfers alleen natuurlijk maar een deel van het -soms zeer complexe- verhaal laten zien. Duiding van wat we zien en vooral ook van wat we níet zien is minstens even belangrijk. Daarom blijven wij voor komende edities van de Coronamonitor Zuid-Holland Zuid graag in gesprek met inhoudelijk experts vanuit de regiogemeenten.

Wat zien inhoudelijk experts gebeuren in de regio en in hun eigen gemeente? Kunnen zij bepaalde ontwikkelingen verklaren? En wat speelt zich wellicht minder prominent in ons zichtveld af en laat zich daardoor minder gemakkelijk in cijfers vatten? Over deze en andere (duidings)vragen blijven wij graag in gesprek. We nodigen u van harte uit om hierover mee te praten. Bent u geïnteresseerd? Neemt u dan contact met ons op via 078 770 3905 of ocd@drechtsteden.nl

update

Faillissementen ZHZ - absoluut

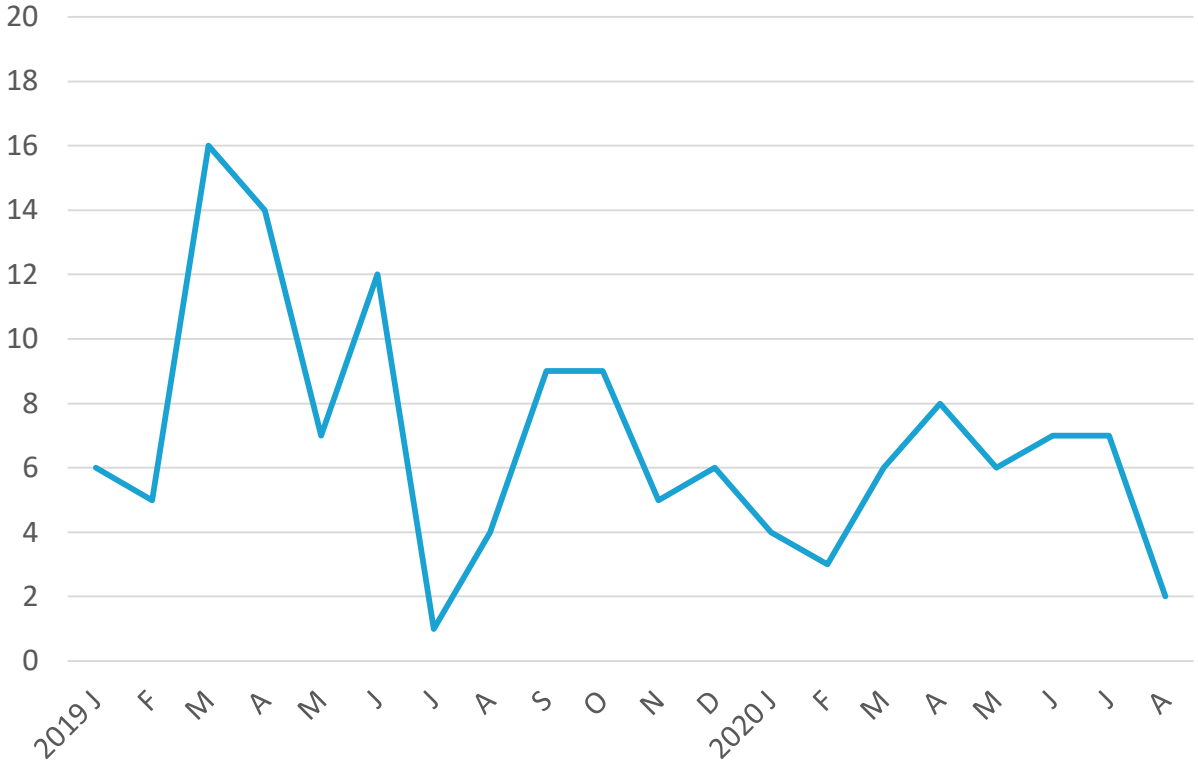
Aantal faillissementen per maand Zuid-Holland Zuid Bedrijven & instellingen en natuurlijke personen met eenmanszaak

Aantal faillissementen Zuid-Holland Zuid

Vanaf maart 2020 zijn diverse maatregelen ingevoerd om het coronavirus een halt toe te roepen. Na de oproep om zoveel mogelijk thuis te werken en thuis te blijven en het afgelasten van (grotere) evenementen, moesten op zondag 15 maart alle restaurants, cafés, sportclubs, sauna's, seksclubs en coffeeshops verplicht hun deuren sluiten. Scholen en kinderdagverblijven bleven gesloten en kort daarop mochten ook de contactberoepen zoals kappers en schoonheidsspecialisten hun werkzaamheden -tijdelijk- niet meer uitvoeren. Vanaf mei 2020 werden stapsgewijs diverse versoepeling doorgevoerd, maar de maatregelen hadden en hebben vanzelfsprekend grote impact op ondernemers en bedrijven.

De verwachting was dat het aantal faillissementen in de loop van 2020 op zou gaan lopen. Dat zien we nog niet terug in de cijfers. In de afgelopen drie maanden (juni, juli en augustus 2020) werden in de regio Zuid-Holland Zuid zestien faillissementen uitgesproken. Dit aantal ligt op hetzelfde niveau als een jaar eerder; in juni, juli en augustus 2019 kwam het aantal faillissementen in de regio op zeventien. De introductie en recente verlenging van verschillende financiële noodmaatregelen voor ondernemers lijken veel ondernemingen vooralsnog op de been te houden.

Het aantal faillissementen is een indicator voor de stand van de economie en het perspectief op banenontwikkeling. Maar ook de aantallen bedrijfsbeëindigingen, overnames en doorstarts zijn hier indicatoren voor. In een volgende versie van deze monitor is het streven ook over deze aantallen iets op te nemen.

Bron: ArbeidsmarktInZicht & faillissementsdossier.nl

update

Faillissementen ZHZ - relatief

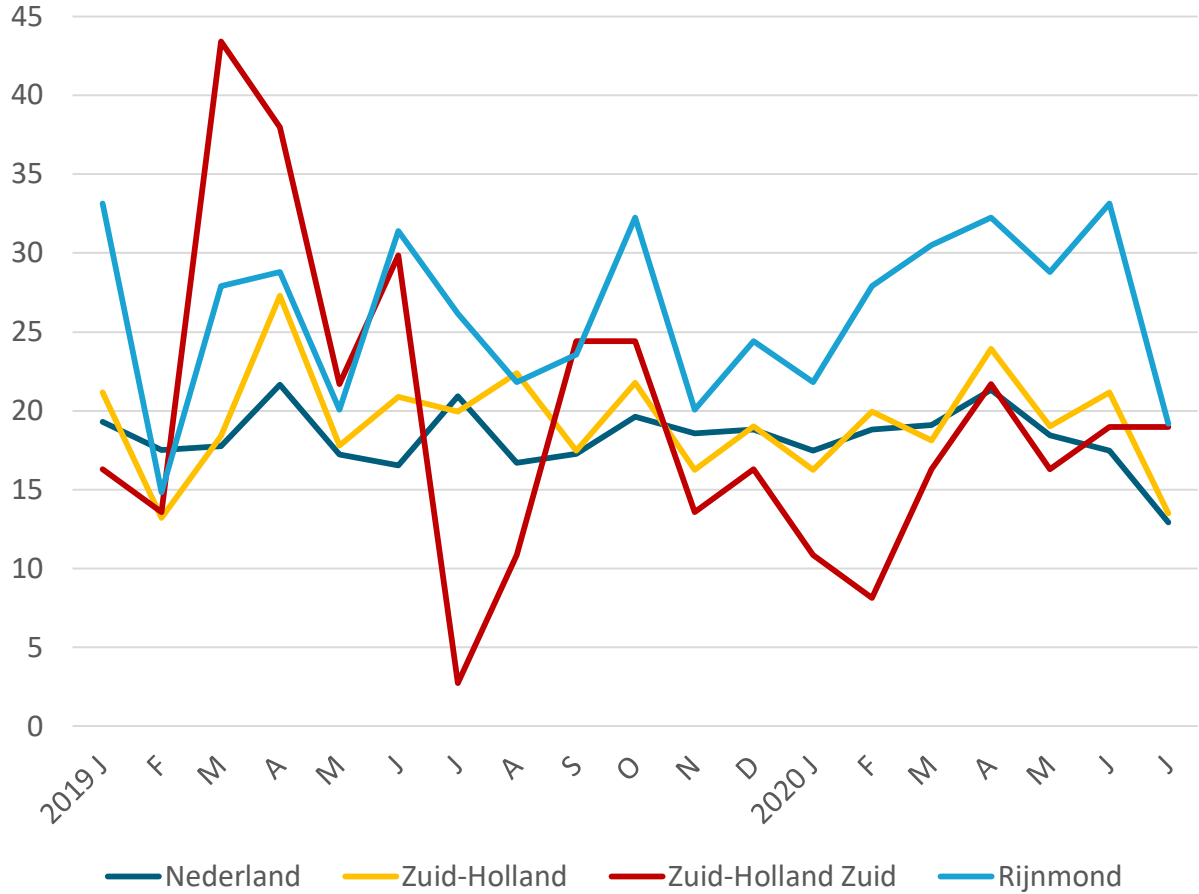
Faillissementen per 100.000 bedrijfsvestigingen

Vóór de uitbraak van de coronapandemie gingen in Nederland per maand gemiddeld ca. 315 bedrijven failliet (periode januari 2019 t/m februari 2020). Dat zijn 18,4 bedrijven per 100.000 bedrijfsvestigingen in ons land per maand. Het aantal faillissementen was landelijk vrij stabiel. Wanneer we inzoomen op de regio Zuid-Holland Zuid, zien we –als gevolg van de kleinere aantallen- aanzienlijk meer fluctuatie tussen de maanden. Gemiddeld genomen lag het aantal faillissementen in de regio Zuid-Holland Zuid in de periode vóór de coronapandemie met 19,6 per 100.000 bedrijfsvestigingen per maand nét boven het landelijk niveau. In de arbeidsmarktregio Rijnmond lag het aantal faillissementen met 25,3 bedrijfsvestigingen per maand duidelijk hoger.

De verwachting was dat het aantal faillissementen in de loop van 2020 op zou gaan lopen, als gevolg van de coronacrisis en de door de overheid opgelegde coronamaatregelen. Dit zien we nog niet terug in de cijfers. Van maart tot en met juli 2020 telde de regio Zuid-Holland Zuid per 100.000 bedrijfsvestigingen gemiddeld 18,4 faillissementen per maand. Dit aantal ligt zelfs aanzienlijk lager dan in dezelfde periode in 2019 (27,1). Ook landelijk en in de provincie Zuid-Holland lag het aantal faillissementen in de afgelopen maanden lager dan in dezelfde periode in 2019. Alleen de arbeidsmarktregio Rijnmond liet een toename van het aantal faillissementen zien.

De introductie en recente verlenging van verschillende financiële noodmaatregelen voor ondernemers lijken veel ondernemingen vooralsnog op de been te houden. Wanneer deze noodmaatregelen in 2021 aflopen, blijft de verwachting dat het aantal faillissementen toeneemt.

Aantal faillissementen per 100.000 bedrijfsvestigingen
Nederland, Zuid-Holland, Rijnmond en Zuid-Holland Zuid

Bron: ArbeidsmarktInZicht, CBS & faillissementsdossier.nl, bewerking OCD

update

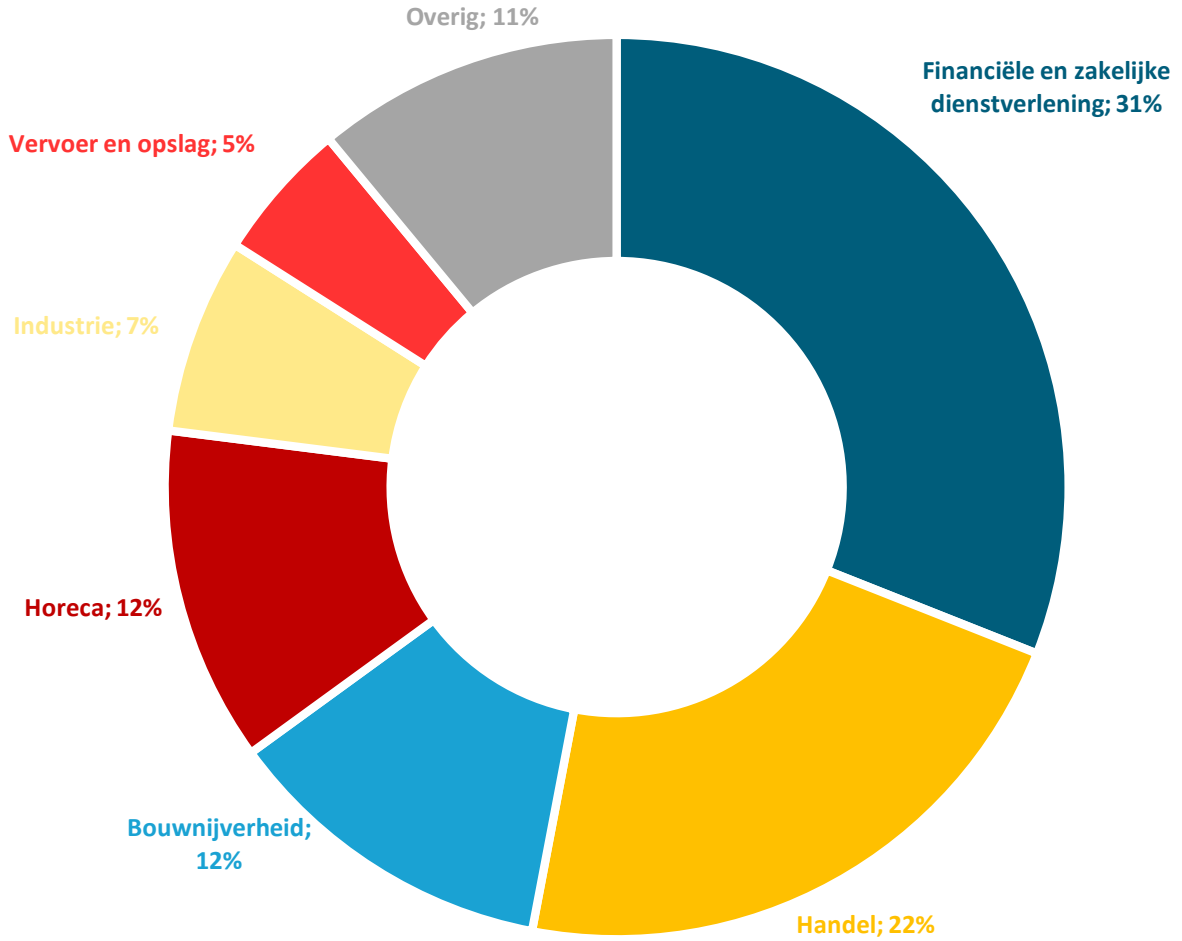
Faillissementen NL naar sector

Faillissementen juni en juli 2020 naar sector in Nederland

Verdeling faillissementen juni en juli 2020 naar sector in Nederland

Landelijk zien we in juni en juli 2020 de meeste faillissementen in de sector Financiële en zakelijke dienstverlening (31%). 22% van de faillissementen in juni en juli 2020 vond plaats binnen de sector Handel, 12% in de Bouwnijverheid en 12% in de Horeca. 7% van de faillissementen in juni en juli 2020 werd uitgesproken in de Industriële sector en 5% in de sector Vervoer en opslag.

Wanneer we de sectorverdeling van de faillissementen in juni en juli 2020 vergelijken met alle faillissementen in het jaar 2019, valt vooral de sector Horeca op. Het aandeel faillissementen in deze sector lag in juni en juli 2020 (12%) duidelijk hoger dan gebruikelijk (7%).

Sectorverdeling faillissementen Nederland mei 2020 en referentiejaar 2019

	Juni/juli 2020	ref. jaar 2019
Fin. en zakel. dienstverlening	31%	34%
Handel	22%	22%
Bouwnijverheid	12%	13%
Horeca	12%	7%
Industrie	7%	7%
Vervoer en opslag	5%	6%
Overig	11%	10%

Bron: CBS/ArbeidsmarktInzicht, bewerking OCD

Startups Zuid-Holland Zuid per kwartaal

In de afgelopen jaren nam het aantal nieuwe startups in de regio gestaag toe. 'Startups zijn de snelst groeiende banenmotor van de Nederlandse economie' concludeerde startup analytics & intelligence bedrijf Dealroom.co in het najaar van 2019.

In het tweede kwartaal van 2020 telde de regio Zuid-Holland Zuid 1.057 startups*. Dat waren er 358 minder dan in het eerste kwartaal van dit jaar (1.415). Ook in 2019 zien we echter in het tweede kwartaal minder startups dan in het eerste. Daarom is het zuiverder om het tweede kwartaal van 2020 te vergelijken met het tweede kwartaal van 2019. Ook ten opzichte van het tweede kwartaal 2019 (1.195) is het aantal startups in 2020 gedaald. In het tweede kwartaal van 2020 zien we 138 startups minder dan een jaar eerder (-11,5%). In het eerste kwartaal van 2020 zagen we juist nog een lichte stijging van het aantal startups ten opzichte van een jaar eerder (+5,4%). De Coronacrisis lijkt daarmee in het tweede kwartaal van 2020 een matigend effect te hebben gehad op het aantal startups in de regio.

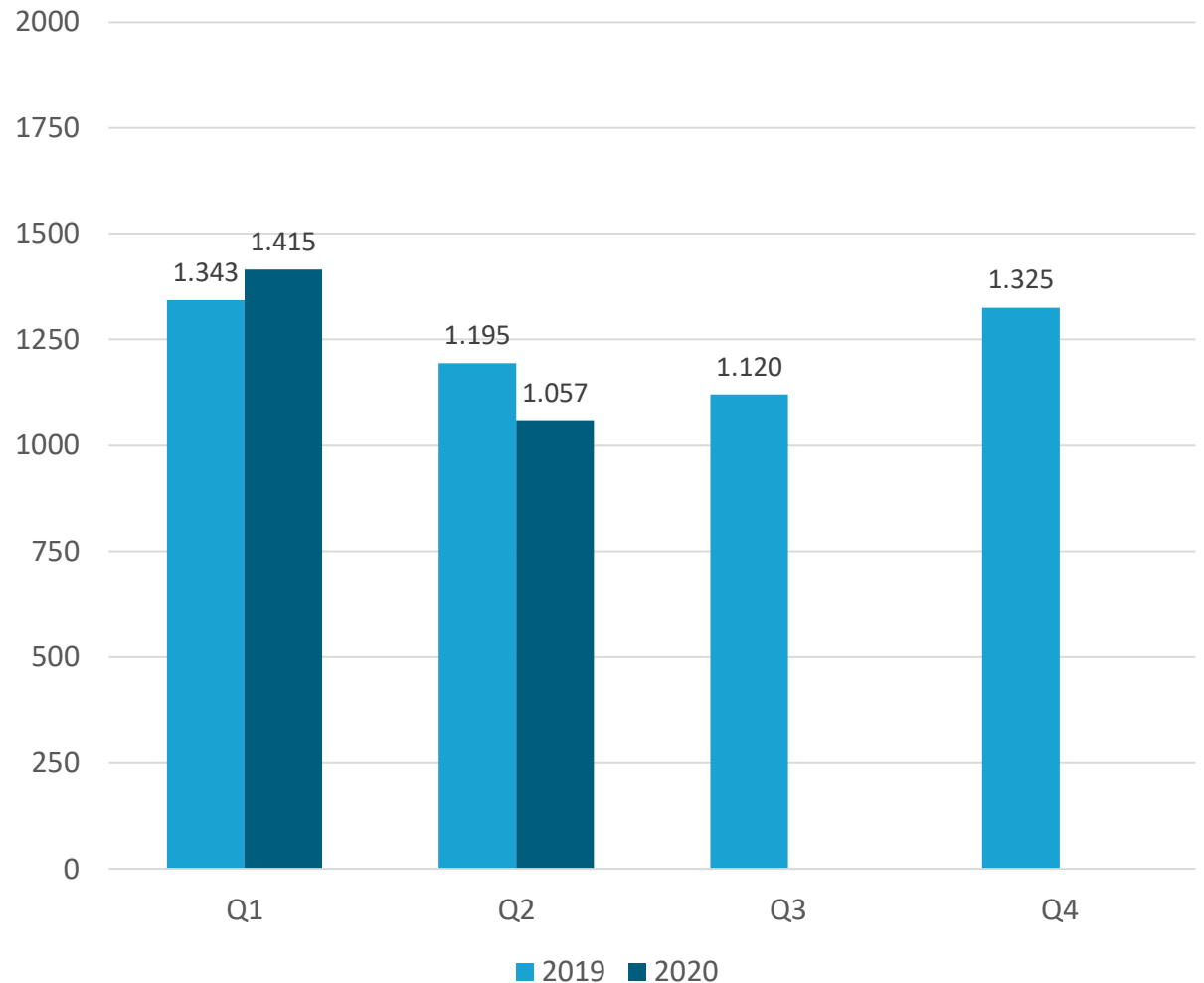
Het aantal nieuwe startups geeft een indicatie van de stand van de economie en het perspectief op banenontwikkeling.

Absoluut aantal startups per gemeente per kwartaal

	2019			2020	
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Alblasserdam	47	48	59	71	53
Dordrecht	375	377	386	444	284
Gorinchem	133	111	115	140	116
Hardinxveld-Giessendam	39	31	54	46	33
Hendrik-Ido-Ambacht	67	64	82	89	62
Hoeksche Waard	185	154	232	215	191
Molenlanden	101	71	107	124	79
Papendrecht	74	91	81	89	81
Sliedrecht	59	55	66	68	64
Zwijndrecht	115	118	143	129	94
Totaal Zuid-Holland Zuid	1.195	1.120	1.325	1.415	1.057

Startups ZHZ

Aantal startups* per kwartaal 2019 en 2020, Zuid-Holland Zuid

* Alle sectoren, inclusief zelfstandigen

Bron: KVK

Startups Zuid-Holland Zuid relatief

De gemeente Dordrecht telde in het tweede kwartaal van 2020 met 284 startups de meeste startups in de regio. Ten opzichte van het tweede kwartaal 2019 (375 startups) is het aantal startups in Dordrecht echter ook het sterkst gedaald (-24,3%). Ook in Molenlanden (-21,8%) en Zwijndrecht (-18,3%) is het aantal startups in het tweede kwartaal van 2020 relatief sterk gedaald ten opzichte van een jaar eerder.

De gemeente Gorinchem telde in het tweede kwartaal van 2020 met 3,13 startups per 1.000 inwoners relatief de meeste nieuwe bedrijvigheid. Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden telden in dezelfde periode met 1,80 startups per 1.000 inwoners relatief het kleinste aantal startups. Hardinxveld-Giessendam had met 33 startups in het tweede kwartaal van 2020 ook absoluut gezien de minste nieuwe bedrijvigheid.

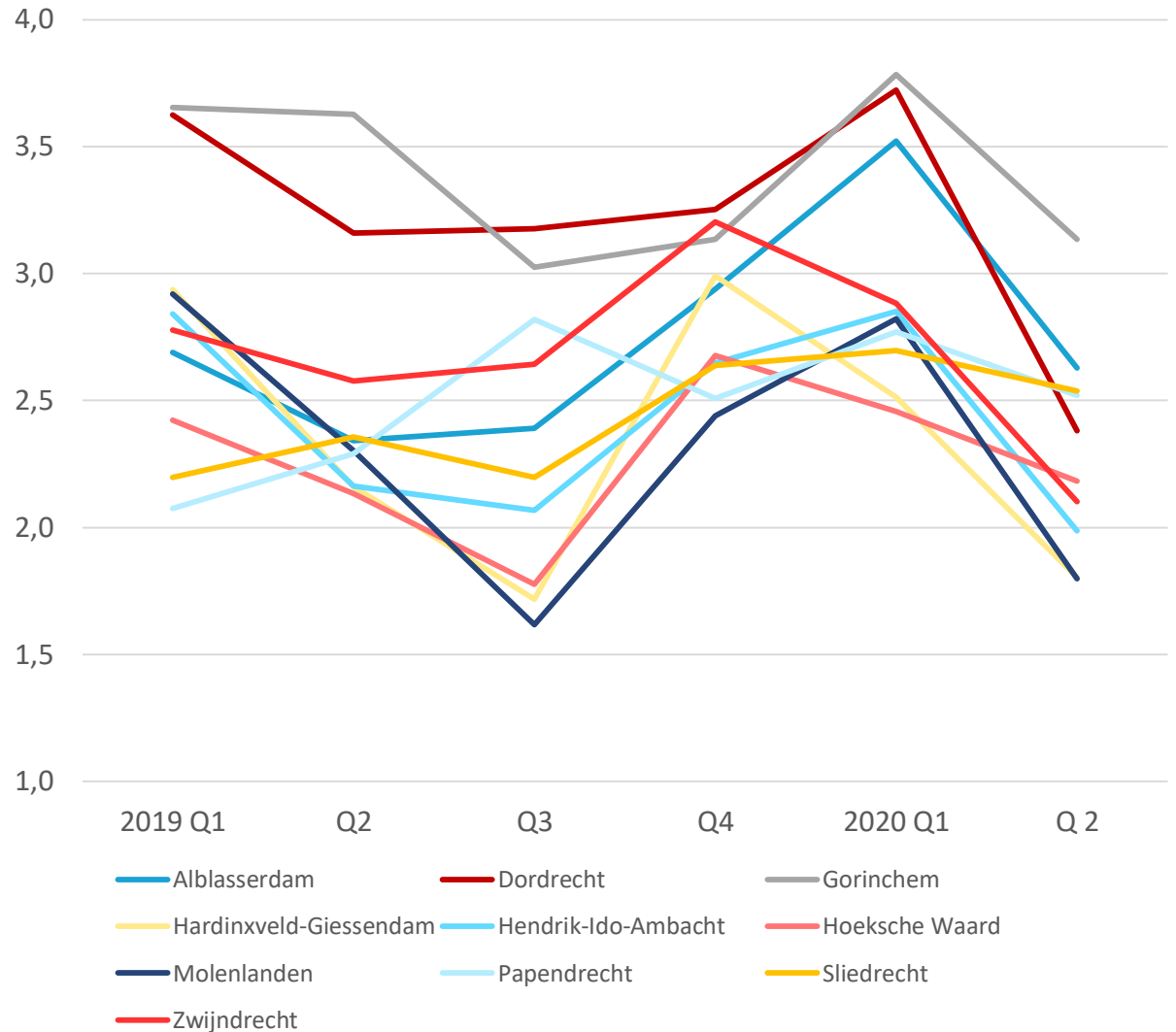
Hoewel het aantal startups in de regio in het tweede kwartaal 2020 aanzienlijk lager lag dan in dezelfde periode in 2019, geldt dit niet voor alle afzonderlijke regiogemeenten. Alblasterdam, Hoeksche Waard, Papendrecht en Sliedrecht telden in het tweede kwartaal van 2020 juist iets meer startups dan in dezelfde periode in 2019.

Absoluut aantal startups per gemeente per kwartaal

	2019			2020	
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Alblasterdam	47	48	59	71	53
Dordrecht	375	377	386	444	284
Gorinchem	133	111	115	140	116
Hardinxveld-Giessendam	39	31	54	46	33
Hendrik-Ido-Ambacht	67	64	82	89	62
Hoeksche Waard	185	154	232	215	191
Molenlanden	101	71	107	124	79
Papendrecht	74	91	81	89	81
Sliedrecht	59	55	66	68	64
Zwijndrecht	115	118	143	129	94
Totaal Zuid-Holland Zuid	1.195	1.120	1.325	1.415	1.057

Startups ZHZ - relatief

Aantal startups per 1.000 inwoners/gemeente in Zuid-Holland Zuid

Bron: KVK & CBS

update

Lopende WW-uitkeringen ZHZ

In juli 2020 telde de regio Zuid-Holland Zuid 6.383 WW-ontvangers. Ten opzichte van een maand eerder (6.324) is het aantal WW-ontvangers in de regio met 0,9% toegenomen. Na de zeer sterke stijging in april 2020 (+16,4%) lijkt de groei van het aantal WW-ontvangers steeds verder af te vlakken. De noodsteun vanuit de NOW-regeling stelt veel werkgevers in staat hun werknemers in dienst te houden. Desondanks voorspelt het UWV dat het aantal uitkeringsaanvragen na beëindiging van de noodsteun volgend jaar alsnog fors zal gaan stijgen.

Binnen de regio blijven de verschillen tussen gemeenten in het aantal WW-uitkeringen per 1.000 inwoners bestaan. Dordrecht telt in juli 2020 met 17,8 WW-uitkeringen per 1.000 inwoners zowel absoluut als relatief de meeste WW-uitkeringen, Molenlanden met 9,2 uitkeringen per 1.000 inwoners relatief de minste.

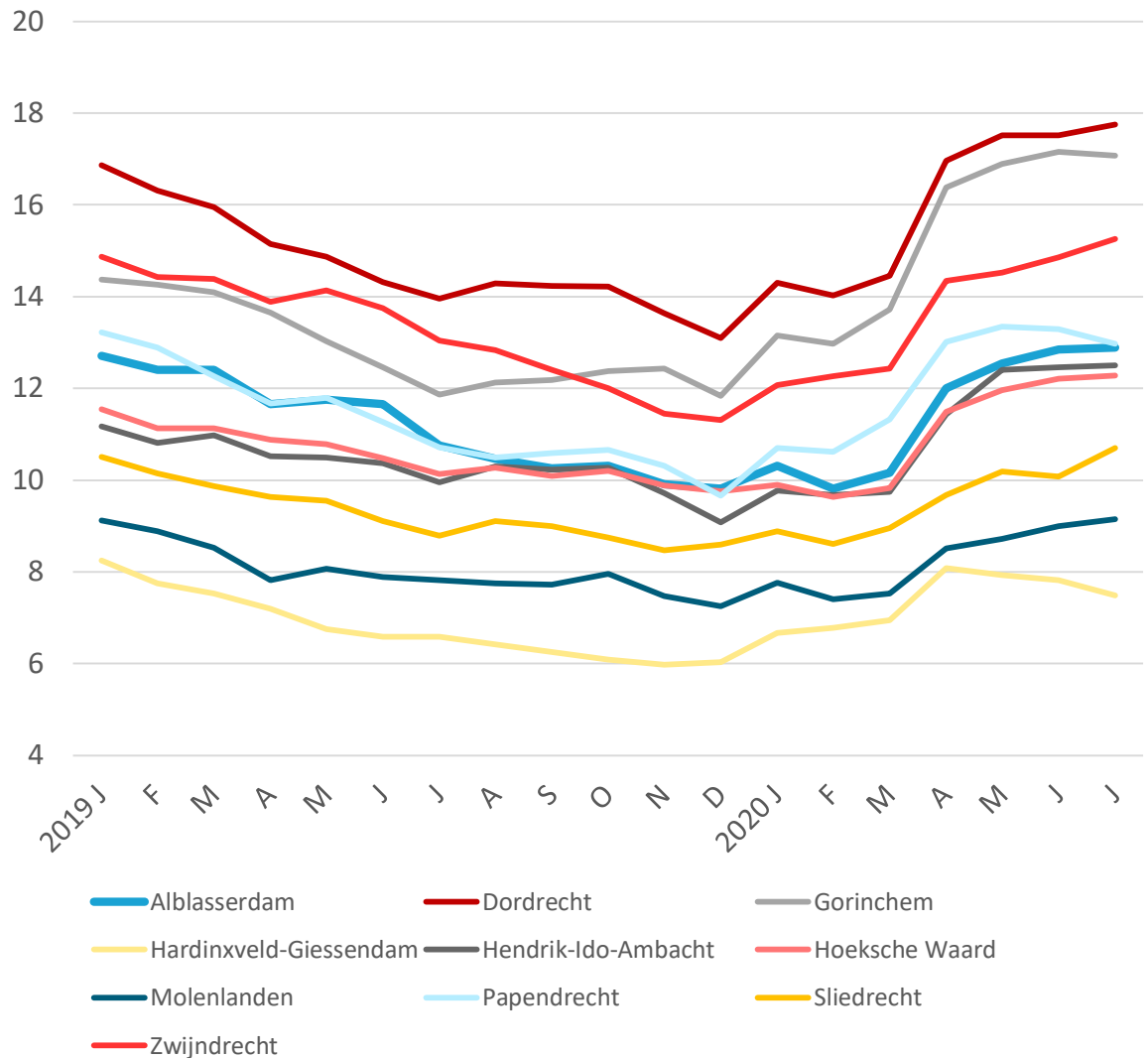
De Werkloosheidswet (WW) is een wet die werkloze werknemers, mits zij over voldoende arbeidsverleden beschikken en beschikbaar zijn voor arbeid, een werkloosheidsuitkering biedt. Het aantal WW-uitkeringen is een indicator voor de stand van de werkloosheid.

Absoluut aantal WW-uitkeringen per gemeente

	2020				
	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli
Alblasserdam	205	242	253	259	260
Dordrecht	1.725	2.024	2.090	2.089	2.118
Gorinchem	508	606	625	635	632
Hardinxveld-Giessendam	127	148	145	143	137
Hendrik-Ido-Ambacht	304	357	387	389	390
Hoeksche Waard	860	1.005	1.046	1.068	1.074
Molenlanden	331	374	383	395	402
Papendrecht	364	418	429	427	417
Sliedrecht	226	244	257	254	270
Zwijndrecht	556	642	650	665	683
Totaal Zuid-Holland Zuid	5.206	6.060	6.265	6.324	6.383

WW-uitkeringen ZHZ

Aantal WW-uitkeringen per 1.000 inwoners/gemeente in Zuid-Holland Zuid

Bron: UWV en CBS, bewerking OCD

update

Instroom WW ZHZ - naar sector

Verdeling instroom WW naar herkomstsector, juni 2020 (Zuid-Holland Zuid)

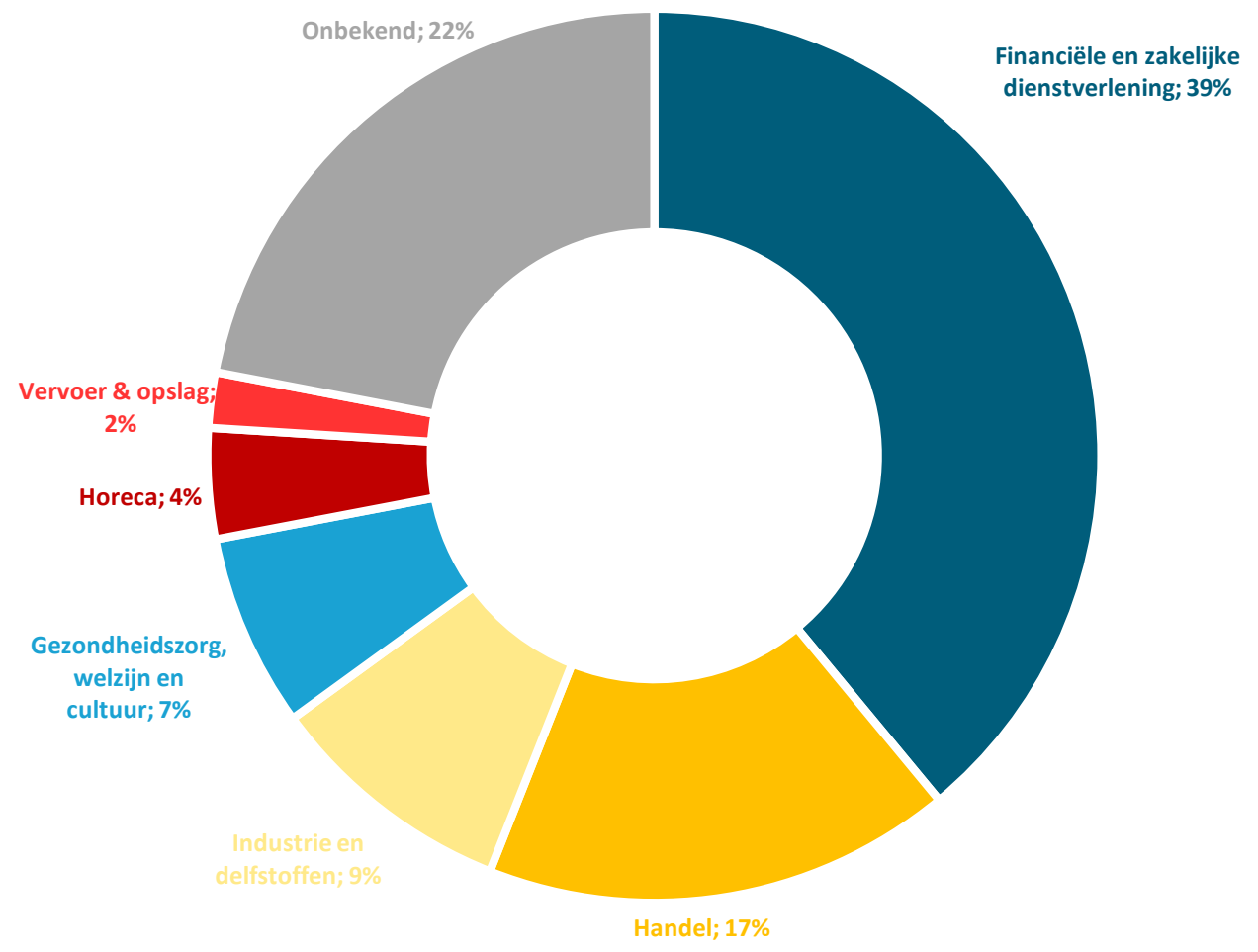
Verdeling instroom WW naar herkomstsector in Zuid-Holland Zuid

In juni 2020 bedroeg de instroom in de WW in de regio Zuid-Holland Zuid 718 personen. 39% van de instroom was afkomstig uit de sector Financiële en zakelijke dienstverlening. 17% van de instroom betrof de sector Handel, 9% de sector Industrie en delfstoffen en 7% de sector Gezondheidszorg, welzijn en cultuur. 4% van de WW-instromers was afkomstig uit de sector Handel en 2% vanuit de sector Vervoer en opslag .

Instroom vanuit de sectoren Horeca en Financiële en zakelijke dienstverlening lag in juni 2020 nog altijd wat hoger dan in de periode voor de invoering van de coronamaatregelen.

Herkomstsector instroom WW ZHZ, juni 2020 en referentieperiode jan. 2019 t/m feb. 2020

	Juni 2020		jan '19 t/m feb '20
	abs	Aandeel	Aandeel
Fin. en zakelijke dienstverlening	277	39%	35%
Handel	119	17%	17%
Industrie en delfstoffen	68	9%	15%
Gezondheidsz., welzijn en cultuur	52	7%	9%
Horeca	30	4%	2%
Vervoer en opslag	13	2%	7%
Overig/onbekend	159	22%	15%
Totaal	718	100%	100%

Bron: ArbeidsmarktInZicht/UWV, bewerking OCD

update

WW-uitkeringen ZHZ vergeleken

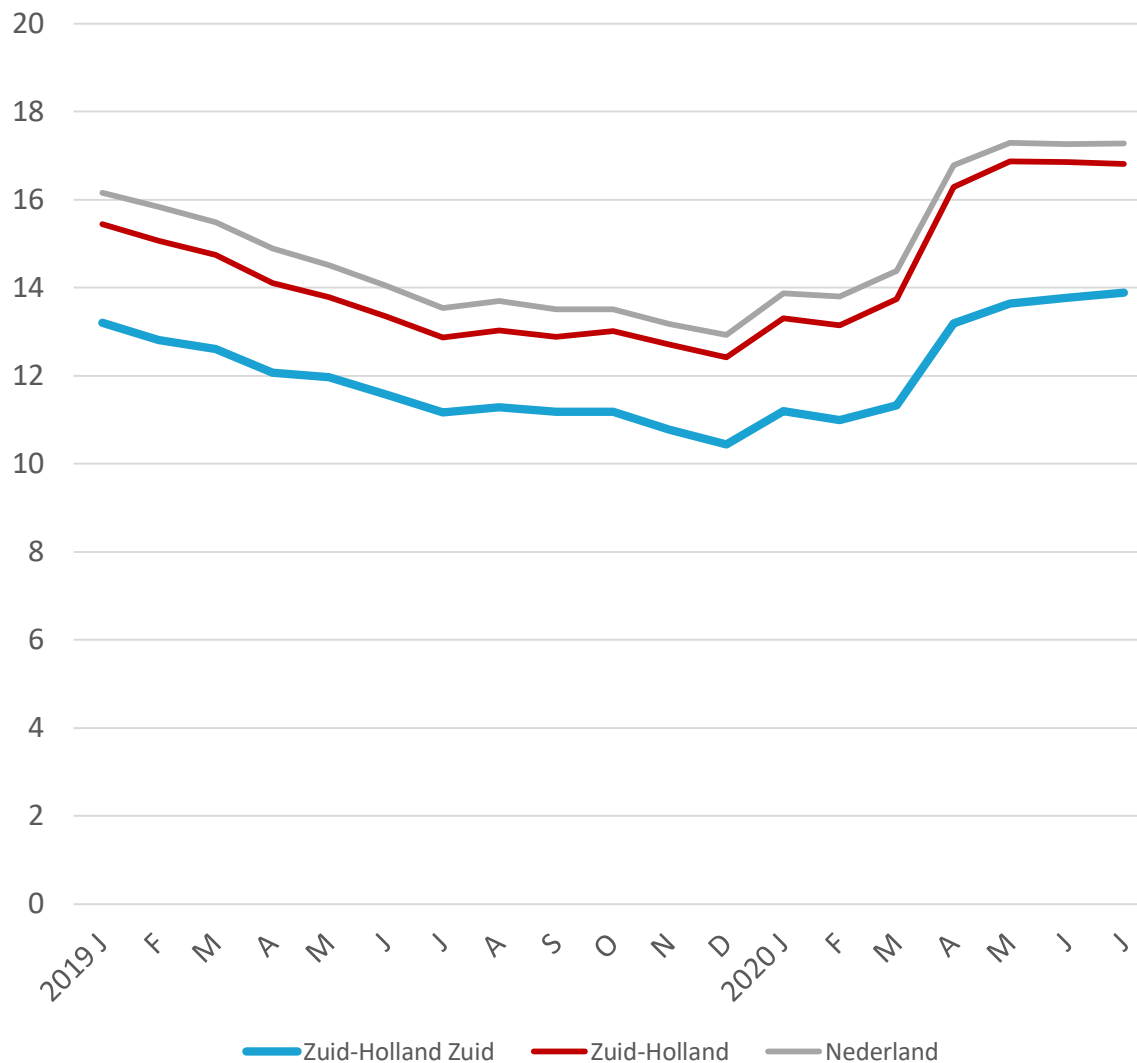
Lopende WW-uitkeringen Zuid-Holland Zuid, Zuid-Holland en Nederland

In vergelijking met het landelijk gemiddelde kent de regio Zuid-Holland Zuid relatief weinig WW-ontvangers. Met 13,9 WW-uitkeringen per 1.000 inwoners van de regio scoort Zuid-Holland Zuid in juli 2020 gunstiger dan gemiddeld in Nederland (17,3) en in de totale provincie Zuid-Holland (16,8 WW-uitkeringen per 1.000 inwoners). In april 2020 zien we zowel landelijk als provinciaal en in de regio een sterke stijging van het aantal lopende WW-uitkeringen. Vanaf mei 2020 zien we deze stijging overal afvlakken. In de gehele provincie Zuid-Holland daalde het aantal WW-uitkeringen in juni en juli 2020 zelfs licht. Landelijk daalde het aantal WW-uitkeringen tussen mei en juni 2020 licht, om in juli weer iets te stijgen. In de regio Zuid-Holland Zuid is het aantal WW-uitkeringen ook in juni en juli licht gegroeid.

Absoluut aantal WW-uitkeringen Zuid-Holland Zuid, Zuid-Holland en Nederland

	2020				
	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli
Regio Zuid-Holland Zuid	5.206	6.060	6.265	6.324	6.383
Provincie Zuid-Holland	50.938	60.388	62.564	62.508	62.335
Nederland	250.368	292.065	301.073	300.597	300.801

Aantal WW-uitkeringen per 1.000 inwoners regio Zuid-Holland Zuid, Provincie Zuid Holland en Nederland

Bron: UWV en CBS, bewerking OCD

update

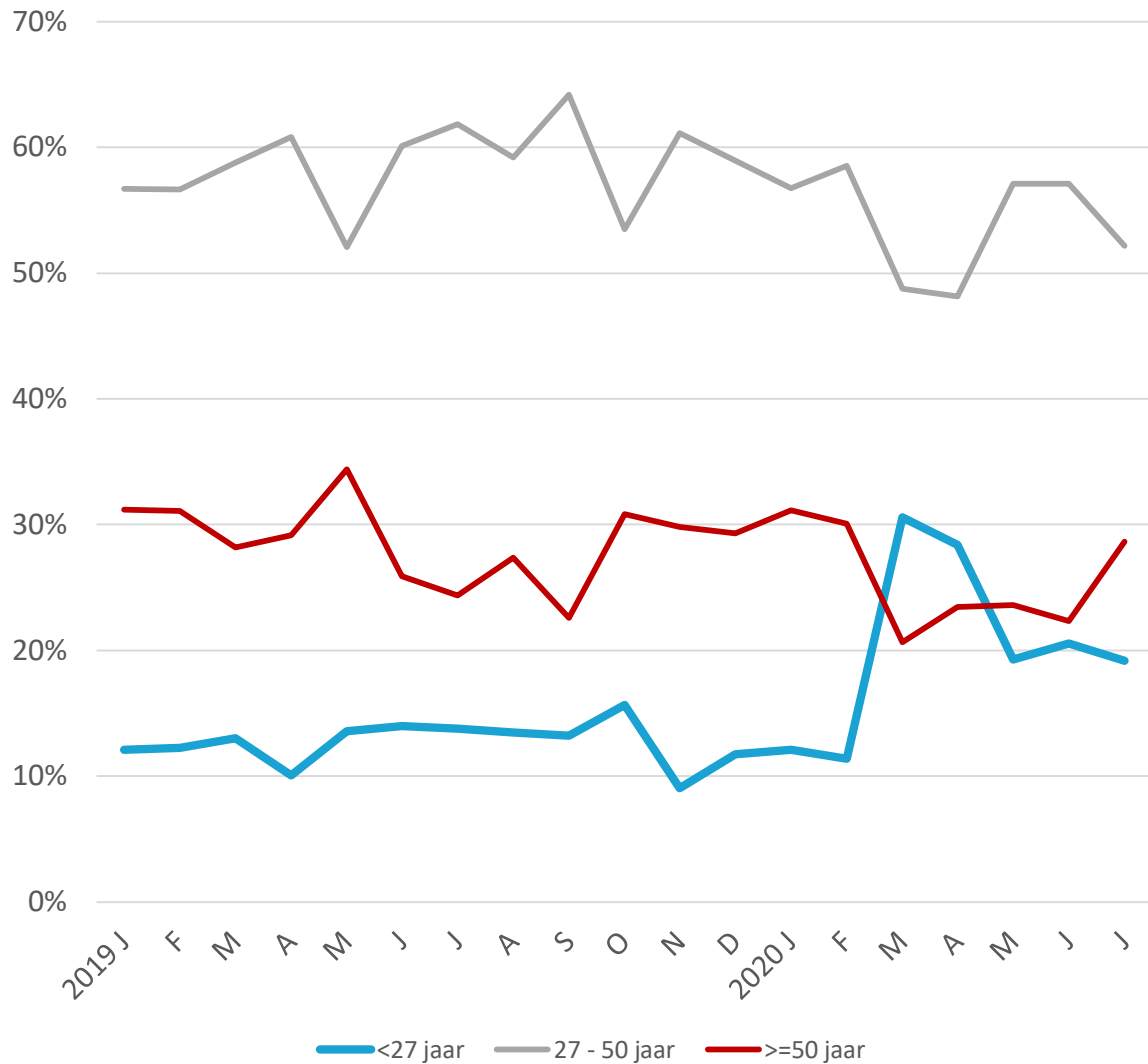
Instroom WW ZHZ - naar leeftijd

Ontwikkeling instroom WW naar leeftijd

Vóór de uitbraak van de coronapandemie (periode januari 2019 t/m februari 2020) was ca. 13% van de instromers in de WW jonger dan 27 jaar. Het grootste deel van de instromers (59%) was tussen 27 en 50 jaar oud, 29% was 50 jaar of ouder. Direct na de invoer van de eerste maatregelen om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan, zien we dat het aandeel jongeren onder de instromers in de WW fors toeneemt. In maart 2020 was 31% van de WW-instromers jonger dan 27 jaar. In april bedroeg dit aandeel 28%. Na april zien we het aandeel instromende jongeren weer licht dalen, maar het blijft met ca. 20% duidelijk boven het niveau van voor de corona-uitbraak liggen.

De coronacrisis lijkt jongeren in de regio dus onevenredig te treffen. Landelijk zien we hetzelfde beeld. Volgens het UWV gebruiken werkgevers de noodsteun vooral om werknemers met een vast contract in dienst te kunnen houden. Jongeren hebben relatief vaak een tijdelijk dienstverband. Bovendien zijn jongeren meer dan gemiddeld werkzaam in de horeca en de uitzendbranche, sectoren die hard getroffen zijn. Het UWV zag in de eerste maanden van de crisis vooral veel WW-aanvragen van jongeren met een tijdelijk dienstverband en/of werkzaam in één van deze sectoren.

Verdeling instroom WW naar leeftijdscategorie (Zuid-Holland Zuid)

Bron: ArbeidsmarktInZicht

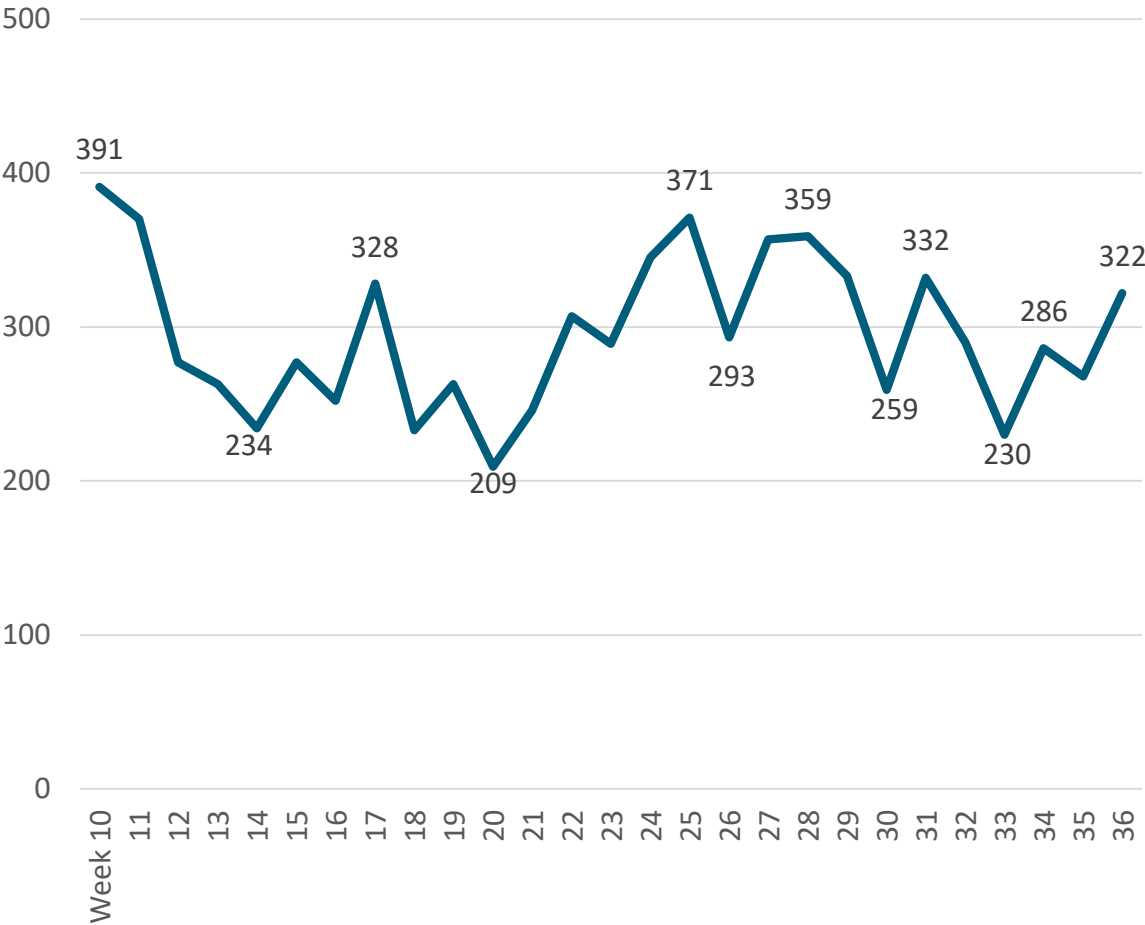

update

Nieuwe online vacatures ZHZ - totaal

Ontwikkeling aantal nieuwe online vacatures per week (Zuid-Holland Zuid)

Bron: ArbeidsmarktInZicht/Textkernel

Aantal nieuwe online vacatures per week ZHZ

In week 36 (31 augustus t/m 6 september 2020) verschenen er voor de regio Zuid-Holland Zuid 322 nieuwe vacatures online. Dat aantal ligt nog steeds iets lager dan het aantal vacatures dat in week 10 (2 t/m 8 maart 2020, net voor de invoering van diverse corona-gerelateerde maatregelen) online verscheen. Door de corona-crisis hebben ondernemers minder behoefte aan nieuw personeel. Het aantal vacatures in de regio liet na de invoering van de coronamaatregelen een daling zien. In week 20 was het aantal nieuwe online vacatures bijna gehalveerd ten opzichte van week 10. Na week 20 zien we, met de versoepeling van verschillende maatregelen, weer een stijging van het aantal nieuwe online vacatures. Vanaf week 26 schommelt het aantal nieuwe online vacatures rond de 300 per week.

Het totaal aantal vacatures is een indicator voor de stand van de werkgelegenheid. De nieuwe online vacatures laten echter maar een deel van het beeld zien. Veel vacatures zouden niet meer (online) geplaatst worden, maar 'achter de schermen' worden ingevuld.

Nieuwe online vacatures per week Zuid-Holland Zuid

	Week 10	Week 20	Week 25	Week 30	Week 36
Alblasserdam	21	16	16	12	12
Dordrecht	147	57	121	87	104
Gorinchem	54	34	48	36	49
Hardinxveld-Giessendam	10	4	11	12	9
Hendrik-Ido-Ambacht	15	5	23	8	9
Hoeksche Waard	46	28	50	36	48
Molenlanden	30	8	15	18	14
Papendrecht	20	18	25	13	18
Sliedrecht	26	9	29	15	25
Zwijndrecht	22	30	33	22	34
Totaal	391	209	371	259	322

update

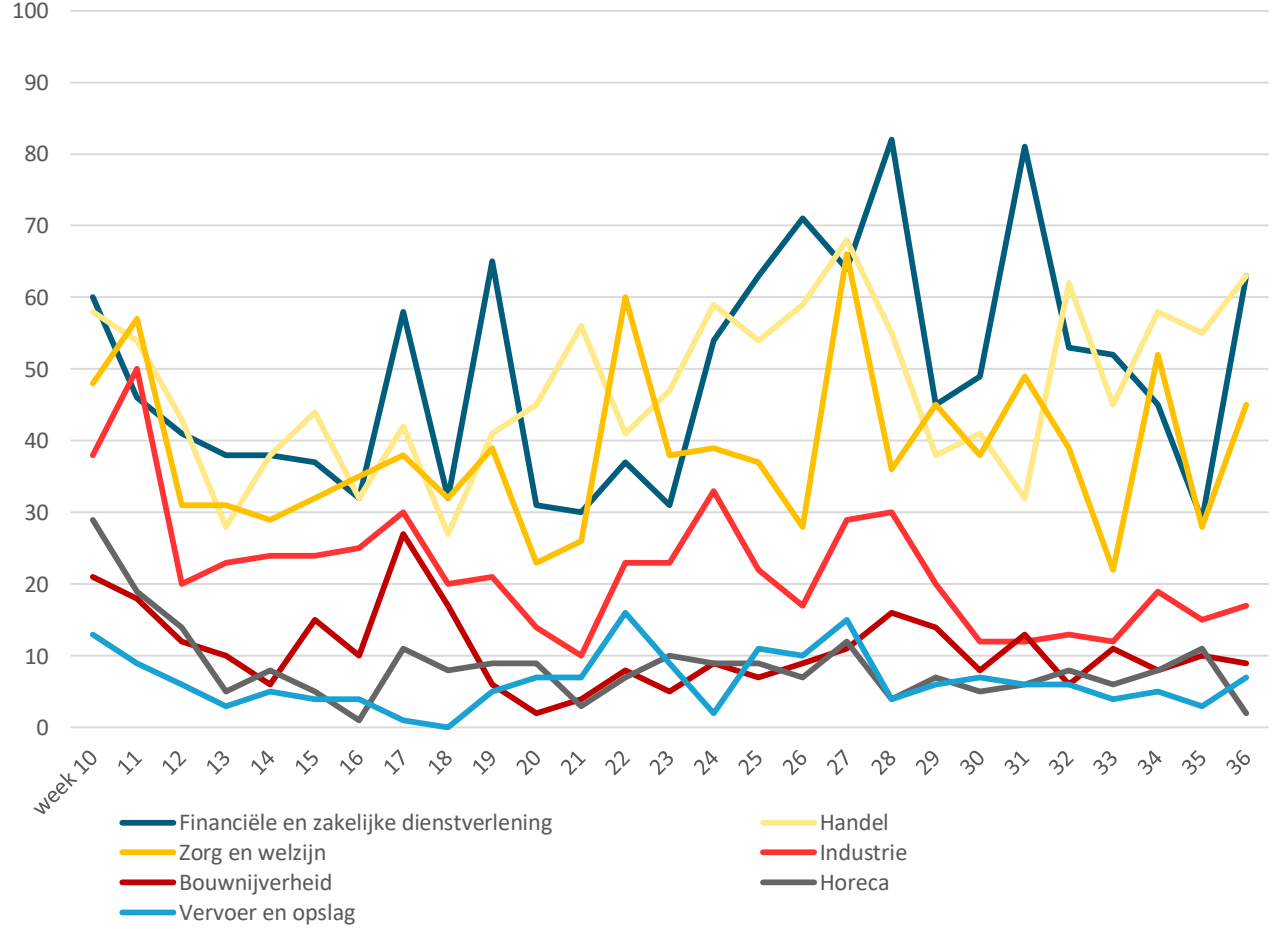
Nieuwe online vacatures ZHZ - naar sector

Aantal nieuwe online vacatures per week naar sector in Zuid-Holland Zuid

De meeste nieuwe online vacatures in de regio in week 36 (31 augustus t/m 6 september 2020) betreffen functies in de sectoren Handel en Financiële & zakelijke dienstverlening. Het aantal vacatures dat in de verschillende sectoren online verschijnt, fluctueert sterk van week tot week. Het aantal vacatures in de sector Horeca is in de eerste weken na de gedwongen sluiting duidelijk gedaald. Sinds 1 juni (week 23) heeft de horeca de deuren weer geopend. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot een sterke stijging van het aantal vacatures in deze sector.

Ontwikkeling aantal nieuwe online vacatures per week naar sector (ZHZ)

Nieuwe online vacatures per week naar sector Zuid-Holland Zuid

	Week				
	10	20	25	30	36
Handel	58	45	54	41	63
Fin. en zakelijke dienstverl.	60	31	63	49	63
Zorg en welzijn	48	23	37	38	45
Industrie	38	14	22	12	17
Bouwnijverheid	21	2	7	8	9
Vervoer en opslag	13	7	11	7	7
Horeca	29	9	9	5	2
Overig/onbekend	124	78	168	99	116
Totaal	391	209	371	259	322

Bron: ArbeidsmarktInZicht/Textkernel

update

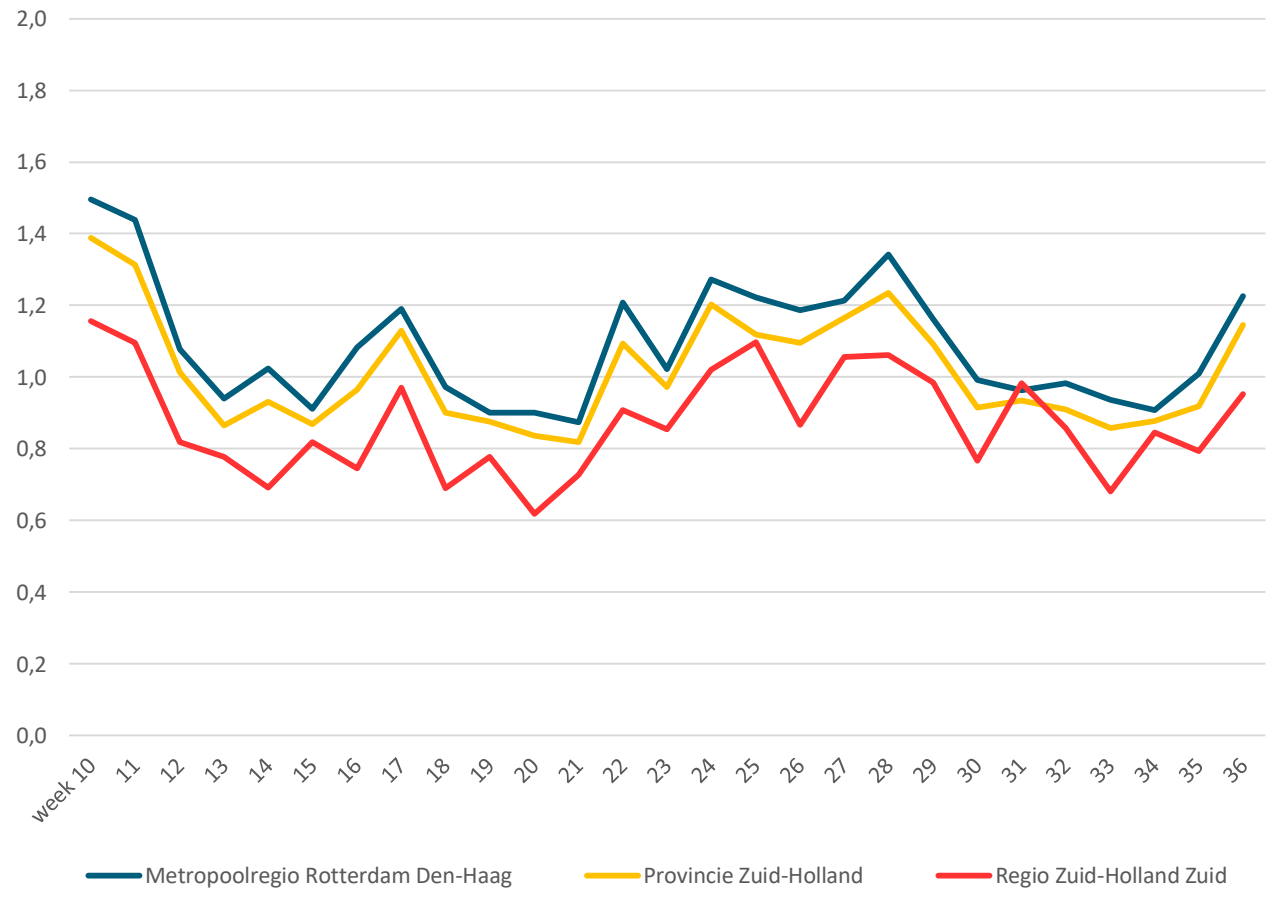
Nieuwe online vacatures ZHZ vergeleken

Nieuwe online vacatures per 1.000 personen potentiële beroepsbevolking

In week 36 (31 augustus t/m 6 september 2020) verschenen er in de regio Zuid-Holland Zuid 0,95 nieuwe vacatures per 1.000 personen potentiële beroepsbevolking online. Hiermee is het aanbod aan nieuwe online vacatures in de regio beperkter dan in de provincie Zuid-Holland (1,15 nieuwe online vacatures per week per 1.000 personen potentiële beroepsbevolking). Ook in vergelijking met de Metropoolregio Rotterdam en Den-Haag (MRDH), met 1,23 nieuwe online vacatures per 1.000 personen potentiële beroepsbevolking in week 36, telt de regio Zuid-Holland Zuid relatief weinig nieuwe online vacatures. Hierbij past opnieuw de kanttekening dat de nieuwe online vacatures maar een deel van het vacaturebeeld laten zien.

Het effect van Corona op de nieuwe online vacaturemarkt in de regio Zuid-Holland Zuid wijkt niet af van het beeld in de provincie Zuid-Holland en de MRDH. De ontwikkelingen sinds week 10 volgen eenzelfde patroon.

Ontwikkeling aantal nieuwe online vacatures per 1.000 personen potentiële beroepsbevolking

Nieuwe online vacatures per week MRDH, Zuid-Holland en Zuid-Holland Zuid

	Week				
	10	20	25	30	36
MRDH	2.656	1.600	2.171	1.761	2.177
Prov. Zuid-Holland	3.819	2.301	3.081	2.517	3.152
Regio Zuid-Holland Zuid	391	209	371	259	322

Bron: ArbeidsmarktInZicht/Textkernel en CBS, bewerking OCD

update

Bijstandsuitkeringen ZHZ - absoluut

Bijstandsuitkeringen Zuid-Holland Zuid

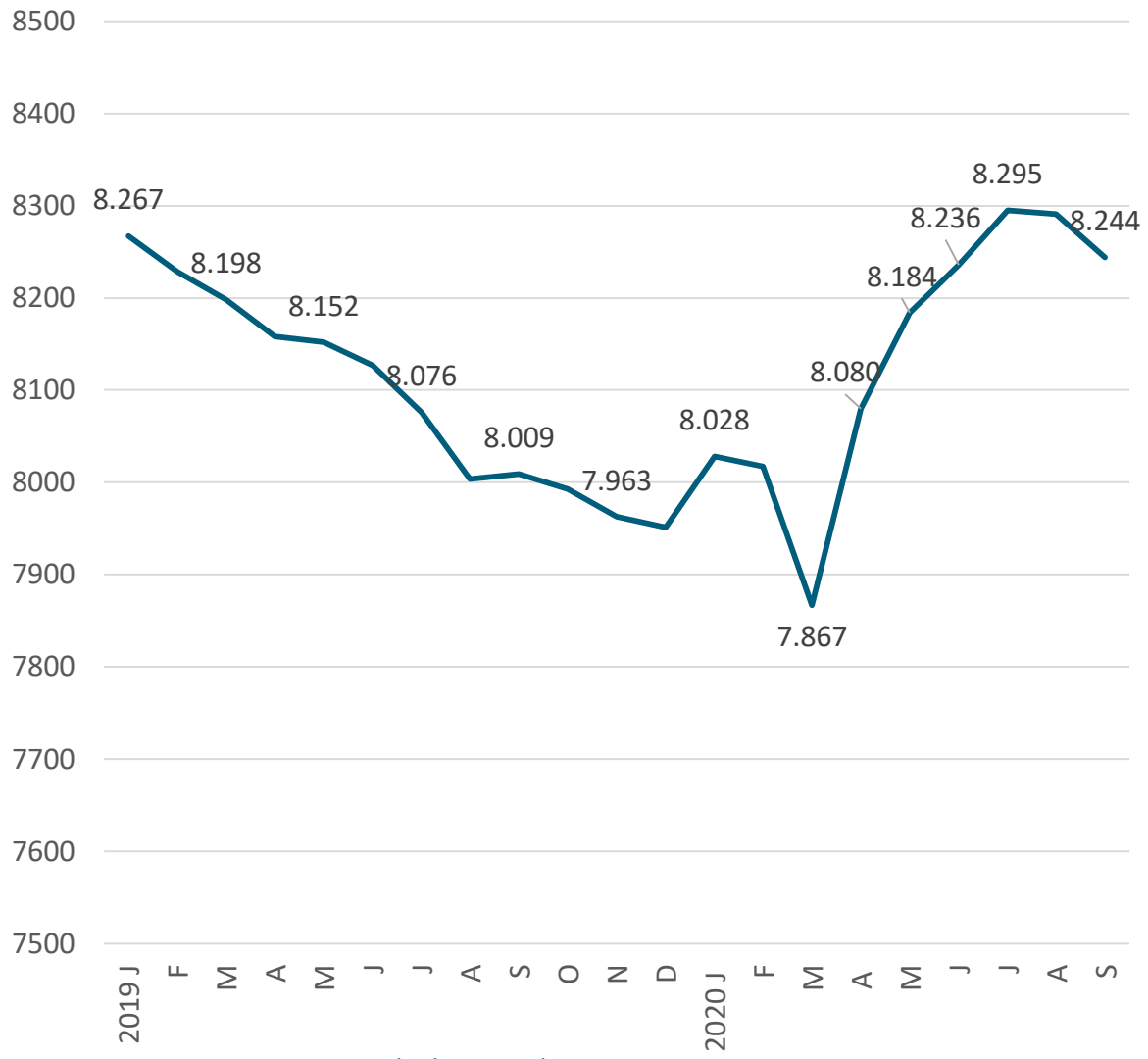
In maart 2020 werden diverse maatregelen ingevoerd om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Tot dat moment was het aantal bijstandsuitkeringen in de regio Zuid-Holland Zuid al geruime tijd gestaag aan het dalen. Met de invoer van de maatregelen zien we dat aan deze daling abrupt een einde komt. Tussen 1 maart en 1 april 2020 nam het aantal bijstandsuitkeringen in de regio met meer dan 200 uitkeringen toe. Tussen 1 april en 1 mei 2020 zien we opnieuw een stijging met meer dan 100 uitkeringen. Daarna vlakkt de stijging van het aantal bijstandsuitkeringen snel af. Tussen 1 juli en 1 augustus 2020 bleef het aantal ongeveer gelijk, vanaf 1 augustus zien we weer een lichte daling van het aantal bijstandsuitkeringen in de regio.

De verwachting is dat het aantal bijstandsuitkeringen in de regio verder zal stijgen, wanneer het ontslagen werknemers met korte WW-rechten niet (snel genoeg) lukt om weer werk te vinden. Het aantal bijstandsuitkeringen is hiermee een goede indicator voor de stand op de arbeidsmarkt.

Absoluut aantal bijstandsuitkeringen per gemeente

	2020				
	1 Mrt	1 Apr	1 Jun	1 Aug	1 Sept
Alblasserdam	311	317	332	334	329
Dordrecht	3.526	3.635	3.695	3.691	3.663
Gorinchem	761	767	772	787	784
Hardinxveld-Giessendam	133	140	143	144	141
Hendrik-Ido-Ambacht	302	314	315	324	326
Hoeksche Waard	753	774	783	785	783
Molenlanden	285	288	292	297	294
Papendrecht	431	449	462	474	469
Sliedrecht	405	420	437	444	450
Zwijndrecht	960	976	1.005	1.011	1.005
Totaal Zuid-Holland Zuid	7.867	8.080	8.236	8.291	8.244

Totaalaantal bijstandsuitkeringen per eerste van de maand (Zuid-Holland Zuid)

Bron: SDD, Avres, gemeente Hoeksche Waard

update

Bijstandsuitkeringen ZHZ - relatief

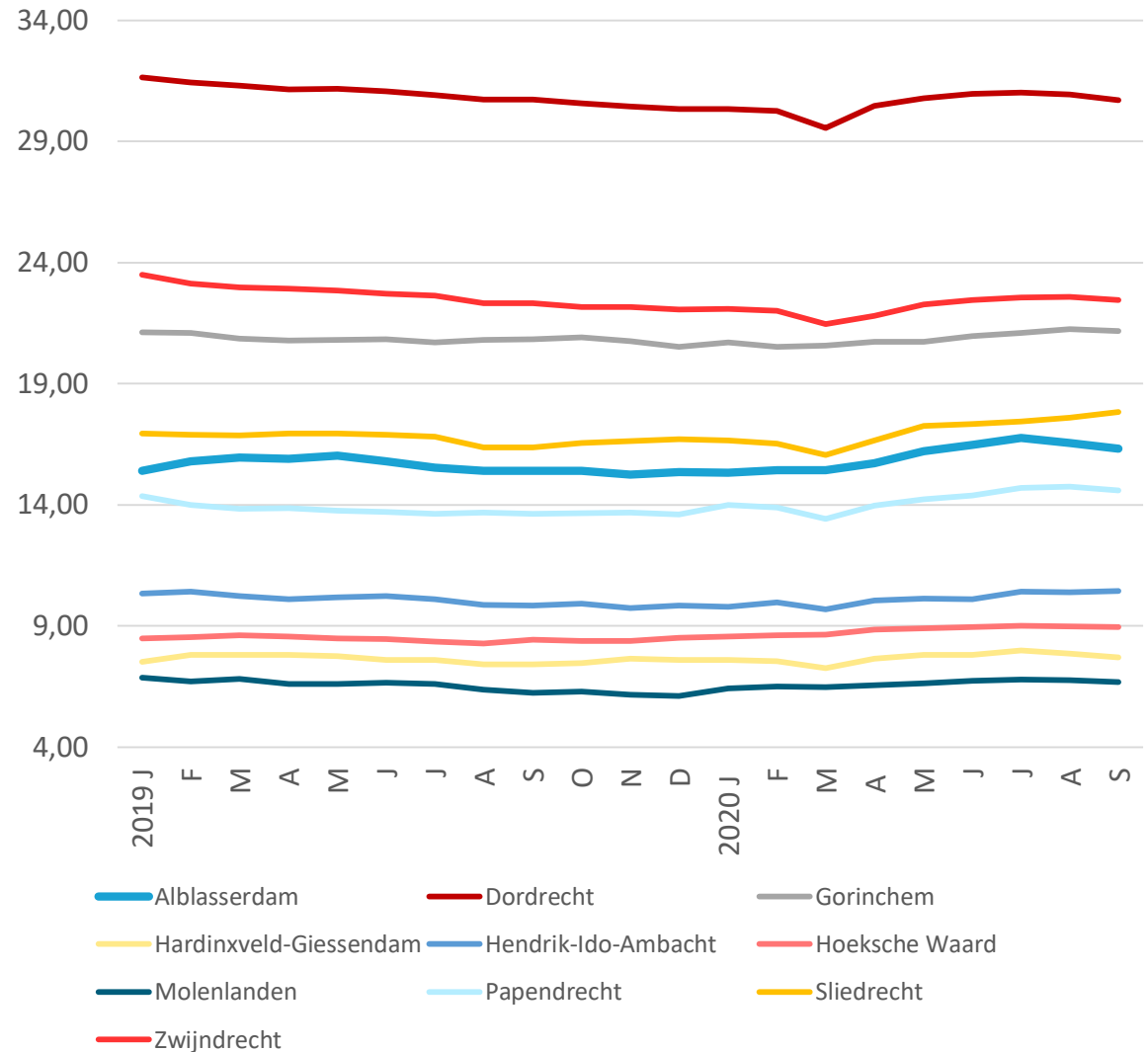
Bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners

Wanneer we naar het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners kijken, valt op dat er duidelijke verschillen zijn en blijven tussen de gemeenten in Zuid-Holland Zuid. De gemeente Dordrecht heeft met bijna 31 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners zowel absoluut als relatief de meeste bijstandsklanten. De gemeente Molenlanden heeft met nog geen 7 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners relatief de minste bijstandsklanten. Ook Hardinxveld-Giessendam, Hoeksche Waard en Hendrik-Ido-Ambacht tellen relatief weinig bijstandsklanten. Omdat de figuur hiernaast aantallen bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners toont, is de ontwikkeling sinds de uitbraak van de Coronacrisis hierin (nog) niet heel duidelijk zichtbaar.

Bijstandsuitkeringen per 1.000 inw./gemeente

	2020				
	1 Mrt	1 Apr	1 Jun	1 Aug	1 Sept
Alblasserdam	15,4	15,7	16,5	16,6	16,3
Dordrecht	29,6	30,5	31,0	30,9	30,7
Gorinchem	20,6	20,7	21,0	21,3	21,2
Hardinxveld-Giessendam	7,3	7,7	7,8	7,9	7,7
Hendrik-Ido-Ambacht	9,7	10,1	10,1	10,4	10,4
Hoeksche Waard	8,7	8,8	9,0	9,0	9,0
Molenlanden	6,5	6,6	6,7	6,8	6,7
Papendrecht	13,4	14,0	14,4	14,8	14,6
Sliedrecht	16,1	16,7	17,3	17,6	17,8
Zwijndrecht	21,5	21,8	22,5	22,6	22,5
Totaal Zuid-Holland Zuid	17,1	17,6	17,9	18,0	17,9

Aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners/gemeente (Zuid-Holland Zuid)

Bron: SDD, Avres, gemeente Hoeksche Waard & CBS

update

Toekenningen NOW 1.0 ZHZ - absoluut

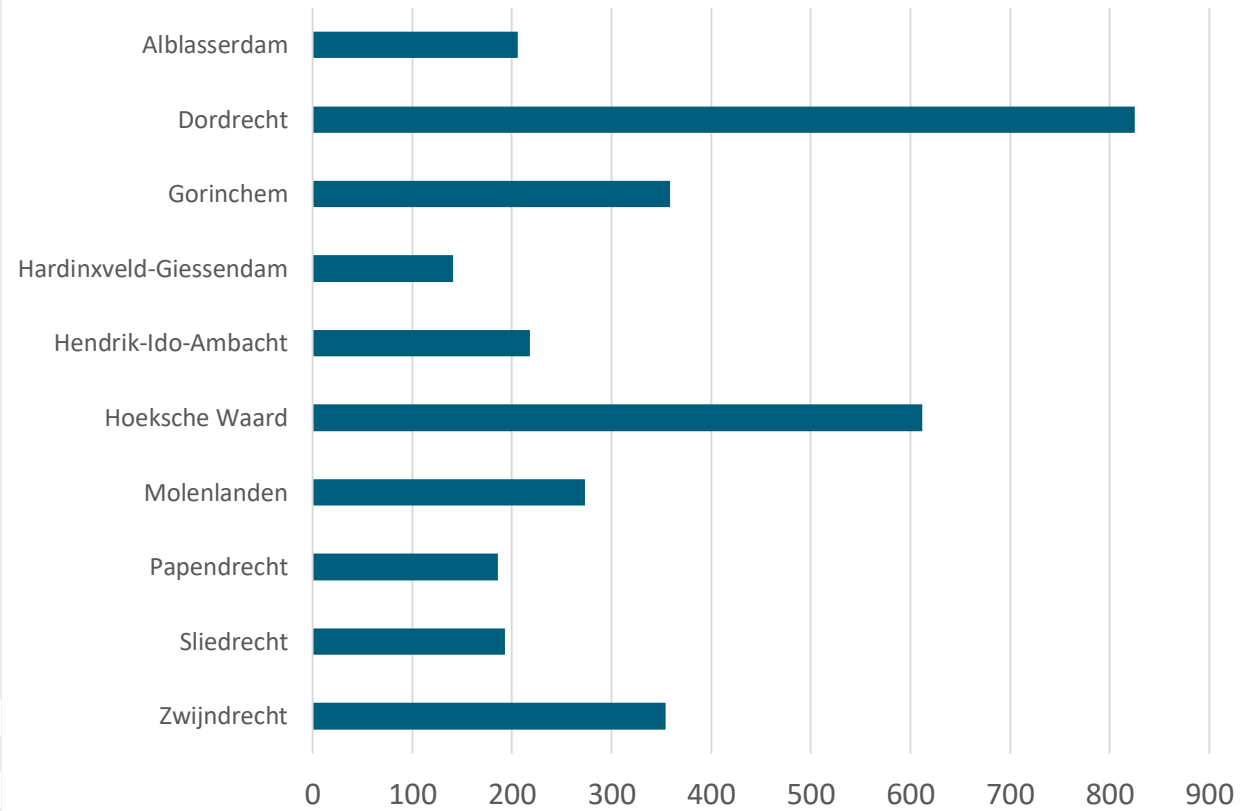
Toekenningen NOW 1.0 Zuid-Holland Zuid

Om werkenden en werkgevers te helpen door de moeilijke coronatijd heen te komen, presenteerde het kabinet op 17 maart 2020 een eerste 'noodpakket banen en economie'. Inmiddels is dit pakket opgevolgd door het 'noodpakket 2.0' en werd op 28 augustus jl. het (derde) 'steun- en herstelpakket voor economie en arbeidsmarkt' gepresenteerd.

Ondernemers met personeel die gedurende drie maanden minimaal 20% omzetverlies verwachtten, konden binnen het eerste noodpakket een aanvraag indienen voor de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). Hiermee bood de overheid voor de maanden maart t/m mei een tegemoetkoming in de loonkosten, zodat zoveel mogelijk werknemers in dienst konden blijven. In de regio Zuid-Holland Zuid is de eerste NOW-regeling 3.367 keer toegekend. Inmiddels heeft de regeling een vervolg gekregen met NOW 2.0 (periode juni t/m september 2020) en NOW 3.0 (vanaf 1 oktober 2020).

Landelijk werd 94% van de aanvragen voor de eerste NOW-regeling toegekend. Regionale cijfers hierover zijn niet beschikbaar, maar er is geen aanleiding om te veronderstellen dat dit in de regio Zuid-Holland Zuid anders ligt.

Toekenningen NOW 1.0-regeling per gemeente (Zuid-Holland Zuid; eindstand)

Bron: UWV

Aantal toekenningen NOW 1.0-regeling per gemeente; eindstand

Alblasserdam	206
Dordrecht	825
Gorinchem	359
Hardinxveld-Giessendam	141
Hendrik-Ido-Ambacht	218
Hoeksche Waard	612
Molenlanden	273
Papendrecht	186
Sliedrecht	193
Zwijndrecht	354
Totaal Zuid-Holland Zuid	3.367

update

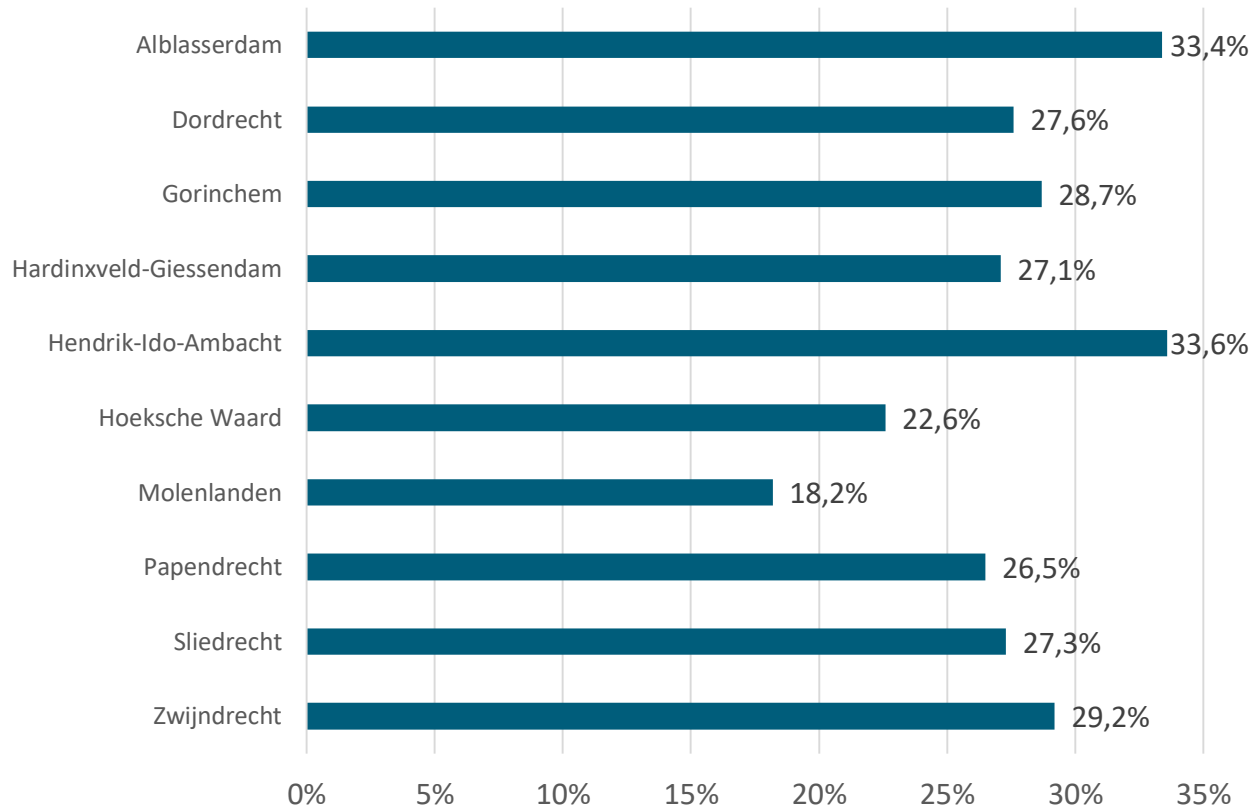

Toekenningen NOW 1.0 ZHZ - relatief

Toekenningen NOW 1.0-regeling als aandeel van het aantal vestigingen

Wanneer we kijken naar het aantal toekenningen van de NOW 1.0-regeling als aandeel van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen, zien we dat niet overal in de regio evenveel gebruik gemaakt is van de regeling. Gemiddeld kreeg in Zuid-Holland Zuid 26,2% van de bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen de eerste NOW-regeling toegekend. Het grootste gebruik van de regeling zien we in Hendrik-Ido-Ambacht (33,6%) en Alblasserdam (33,4% van de bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen). In Molenlanden werd met 18,2% het minst gebruik gemaakt van de NOW 1.0-regeling.

Toekenningen NOW 1.0-regeling als aandeel van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen (Zuid-Holland Zuid; eindstand)

Toekenningen NOW 1.0-regeling als aandeel van aantal vestigingen met 2+ werkzame personen; eindstand

	Vestigingen 2+ werkzame personen per 1-1-'19	Aandeel gebruik NOW 1.0
Alblasserdam	616	33,4%
Dordrecht	2.985	27,6%
Gorinchem	1.252	28,7%
Hardinxveld-Giessendam	520	27,1%
Hendrik-Ido-Ambacht	648	33,6%
Hoeksche Waard	2.709	22,6%
Molenlanden	1.503	18,2%
Papendrecht	703	26,5%
Sliedrecht	706	27,3%
Zwijndrecht	1.213	29,2%
Totaal Zuid-Holland Zuid	12.855	26,2%

Bron: UWV, Bedrijven- en instellingenregister MRDH/Drechtsteden en LISA

update

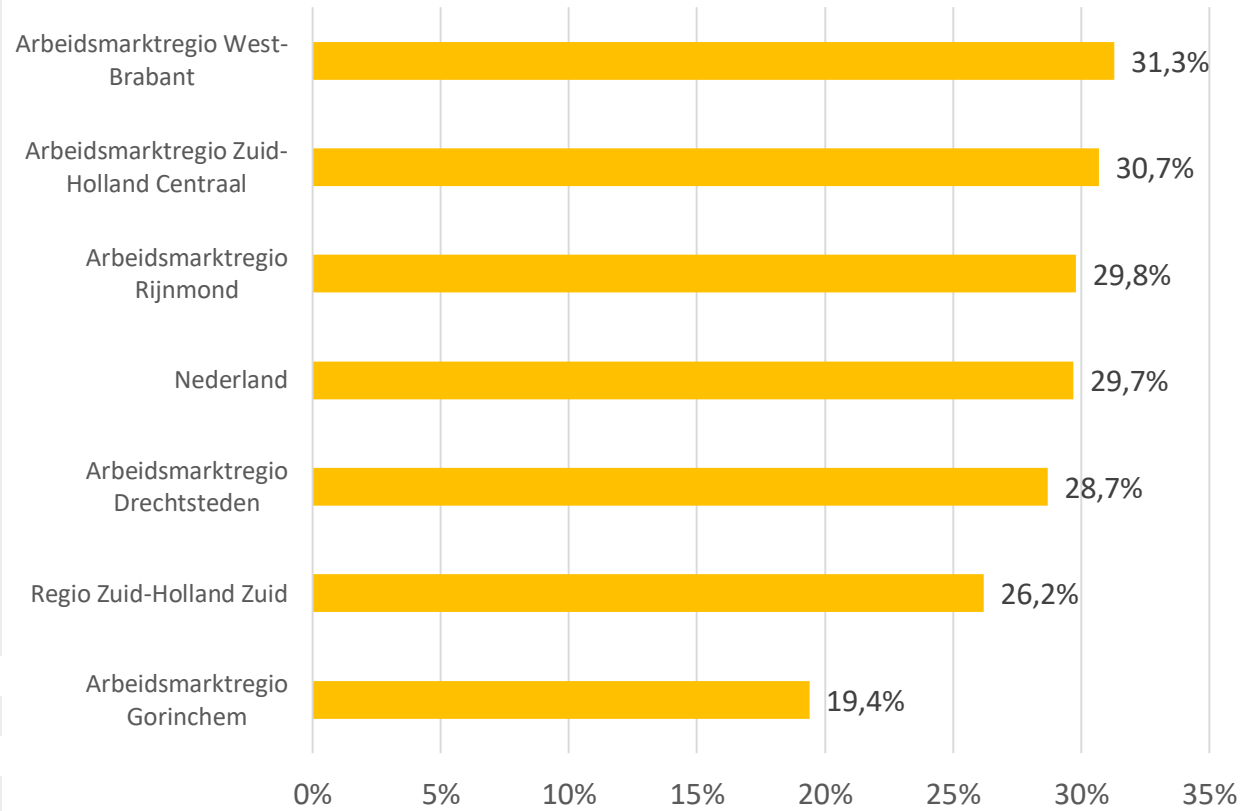

Toekenningen NOW 1.0 ZHZ vergeleken

Toekenningen NOW 1.0-regeling ZHZ, Nederland en arbeidsmarktregio's

Landelijk heeft 29,7% van de bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen gebruik gemaakt van de eerste NOW-regeling. In de regio Zuid-Holland Zuid lag dit aandeel met 26,2% iets lager. Ook in vergelijking met de nabijgelegen arbeidsmarktregio's Rijnmond (29,8%), Zuid-Holland Centraal (30,7%) en West-Brabant (31,3%) werd in Zuid-Holland Zuid iets minder vaak van de regeling gebruik gemaakt. Vooral in de arbeidsmarktregio Gorinchem (Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden) is het aantal NOW-toekenningen (19,4%) relatief laag. Dit geldt, zoals we eerder zagen, niet voor de gemeente Gorinchem (28,7%).

Toekenningen NOW1.0-regeling als aandeel van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen met twee of meer werkzame personen (eindstand)

Toekenningen NOW 1.0-regeling als aandeel van aantal vestigingen met 2+ werkzame personen; eindstand

	Vestigingen 2+ werkzame personen per 1-1-'19	Aandeel
Arbeidsmarktregio Drechtsteden	7.391	28,7%
Arbeidsmarktregio Gorinchem	4.379	19,4%
Arbeidsmarktregio Rijnmond	35.318	29,8%
Arbeidsmarktregio West-Brabant	18.033	31,3%
Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal	7.759	30,7%
Regio Zuid-Holland Zuid	12.855	26,2%
Nederland	468.979	29,7%

Bron: UWV, Bedrijven- en instellingenregister MRDH/Drechtsteden en LISA

Nieuw!

Toekenningen NOW 1.0-regeling naar sector in Nederland

Landelijk werd de eerste NOW-regeling aan bijna 140.000 bedrijven toegekend. Het ging daarbij om meer dan 2,6 miljoen betrokken werknemers.

Vooraf veel bedrijven in de sectoren Detailhandel (18,0%), Horeca & catering (18,0%) en Overige commerciële dienstverlening (17,8%) hebben van de eerste NOW-regeling gebruik gemaakt. 11,8% van de toegekende NOW 1.0-regelingen betrof bedrijven uit de sector Zorg & welzijn, 9,7% uit de sector Metaalindustrie, installatie & voertuigen en 9,1% uit de sector Groothandel.

Kijken we naar het aantal betrokken medewerkers bij de aanvragen, dan springen vooral de sectoren Overige commerciële dienstverlening, Uitzendbedrijven en Horeca & Catering eruit, met ca. 400.000 betrokken medewerkers per sector.

Vooraf kleine bedrijven hebben gebruik gemaakt van de eerste NOW-regeling. Twee derde deel (67%) van de landelijke NOW 1.0-toekenningen betrof werkgevers met minder dan 10 werknemers.

Gemiddeld gaven aanvragers een omzetverlies op van 65%. Met name de sectoren Horeca & catering (80%) en Cultuur (76%) gaven een aanzienlijk hoger gemiddeld omzetverlies op.

Toekenningen NOW 1.0 NL - naar sector

Toekenningen NOW 1.0-regeling naar sector; bedrijven en betrokken werknemers (Nederland, eindstand)

	Aantal bedrijven	Aandeel bedrijven	Aantal betrokken werknemers
Detailhandel	25.141	18,0%	251.181
Horeca en catering	25.071	18,0%	387.617
Overige commerciële dienstverlening	24.825	17,8%	409.476
Zorg en welzijn	16.461	11,8%	187.574
Metaalindustrie, installatie, voertuigen	13.516	9,7%	297.890
Groothandel	12.618	9,1%	215.506
Vervoer en Logistiek	4.621	3,3%	182.920
Overige industrie	4.321	3,1%	74.745
Uitzendbedrijven	2.648	1,9%	398.902
Bouw	2.252	1,6%	32.730
Landbouw, groenvoorziening, visserij	2.089	1,5%	28.556
Cultuur	1.925	1,4%	40.729
Voeding- en genotmiddelenindustrie	1.700	1,2%	47.963
Schoonmaak	1.283	0,9%	44.250
Chemische industrie	681	0,5%	28.677
Overig/onbekend	247	0,2%	24.325
Totaal	139.399	100%	2.653.041

Bron: UWV

Nieuw!

Toekenningen NOW 2.0

Met ingang van 6 juli 2020 is de eerste NOW-regeling opgevolgd door NOW 2.0. De nieuwe NOW-regeling komt in grote lijnen overeen met de eerdere regeling, maar kent wat aanvullende voorwaarden. Zo is het subsidietijdvak verlengd van drie naar vier maanden (juni t/m september 2020) en zijn er restricties wat betreft bijvoorbeeld winstuitkeringen en bonussen.

Helaas waren ten tijden van het verschijnen van deze monitor nog geen cijfers beschikbaar over NOW 2.0 op gemeenteniveau. Landelijk werd de regeling inmiddels al ruim 35.500 keer toegekend. Het gemiddeld opgegeven omzetverlies ligt bij de NOW 2.0 met 54% wat lager dan bij NOW 1.0 (65%). Ook voor NOW 2.0 komen de meeste aanvragen van kleine bedrijven, met minder dan 10 werknemers (62%).

In de Drechtsteden werd de regeling tussen 6 juli en 4 augustus 2020 in totaal 484 keer toegekend. In de arbeidsmarktregio Gorinchem was dat 194 keer en in de arbeidsmarktregio Rijnmond, waaronder de gemeente Hoeksche Waard valt, 2.729 keer. In een volgende editie van de monitor hopen we specifieke cijfers voor de regio Zuid-Holland Zuid te kunnen presenteren.

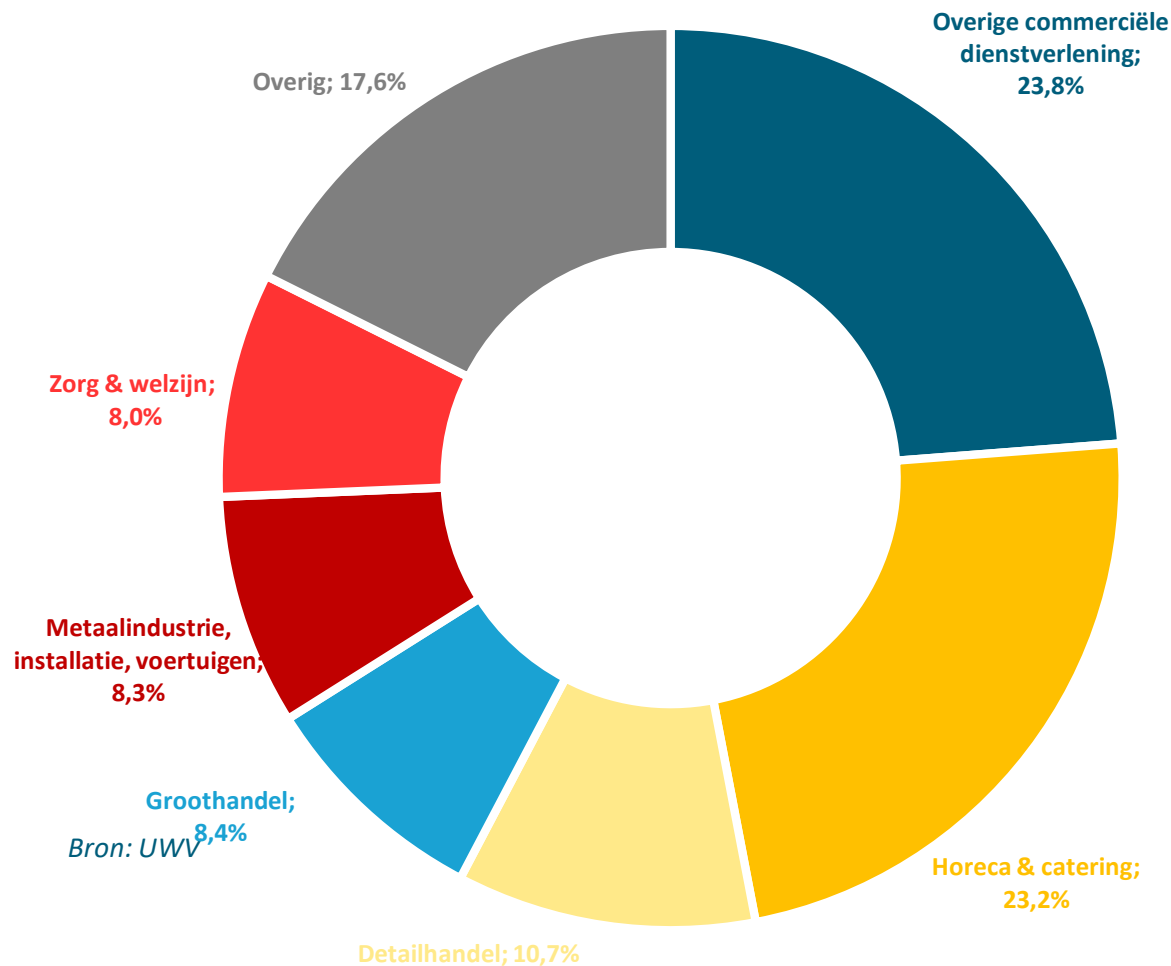
Waar bij de NOW 1.0 de meeste aanvragen vanuit de sector Detailhandel kwamen, is bij NOW 2.0 Overige commerciële dienstverlening de grootste sector, gevolgd door Horeca & catering.

Aantal toekenningen NOW 2.0-regeling t/m 4 augustus 2020

Arbeidsmarktregio Drechtsteden	484
Arbeidsmarktregio Gorinchem	194
Arbeidsmarktregio Rijnmond	2.729
Nederland	35.537

Toekenningen NOW 2.0

Toekenningen NOW 2.0-regeling naar sector (Nederland; stand per 4 augustus 2020)

Aanvragen Tozo 1-regeling levensonderhoud Zuid-Holland Zuid

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is bedoeld voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. De regeling voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Daarnaast voorziet de regeling ook in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.

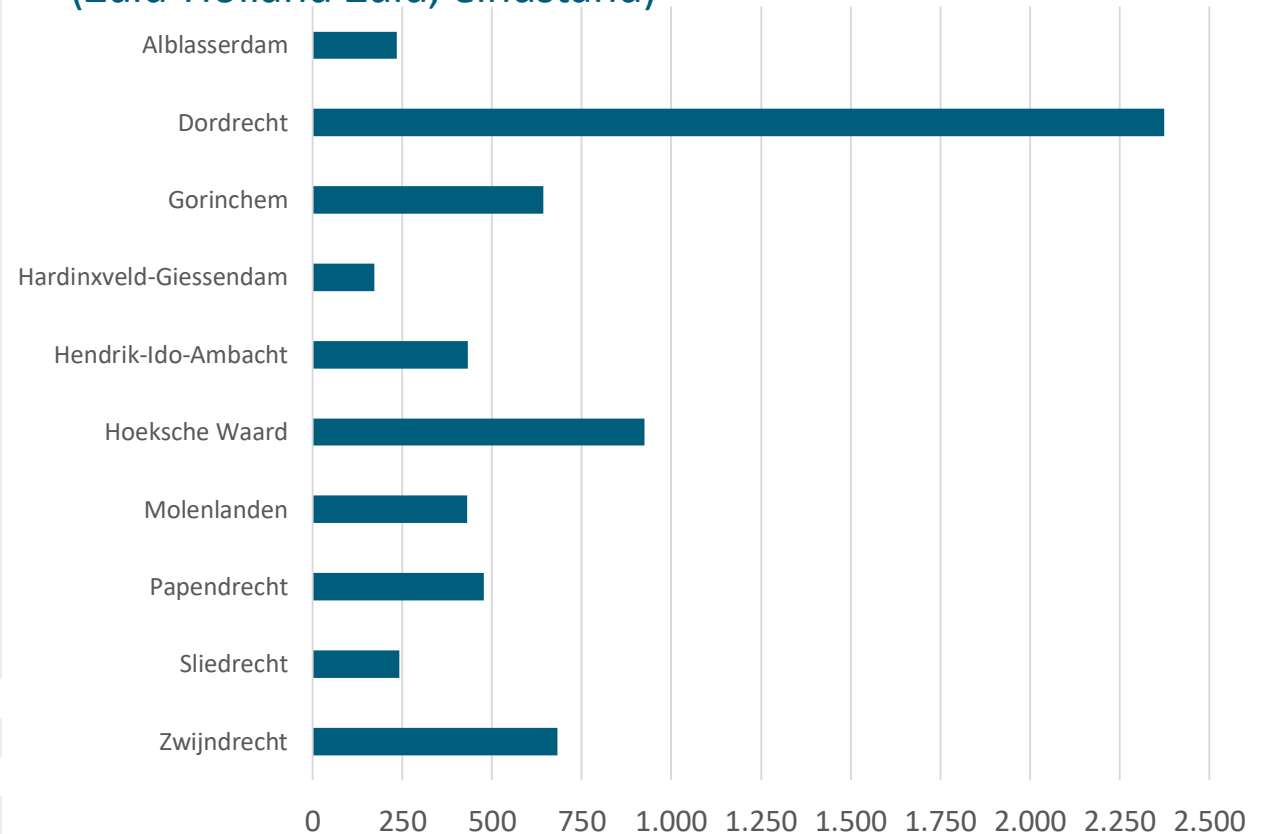
De eerste Tozo-regeling voor het levensonderhoud (Tozo 1) had betrekking op de periode maart t/m mei 2020 en kon t/m 31 mei 2020 aangevraagd worden. Tozo-1 werd in de regio Zuid-Holland Zuid door in totaal 6.617 ondernemers aangevraagd.

Aantal aanvragen Tozo-1-regeling levensonderhoud per gemeente, eindstand

	Tozo 1
Alblasserdam	235
Dordrecht	2.375
Gorinchem	644
Hardinxveld-Giessendam	172
Hendrik-Ido-Ambacht	433
Hoeksche Waard	925
Molenlanden	431
Papendrecht	478
Sliedrecht	242
Zwijndrecht	682
Totaal Zuid-Holland Zuid	6.617

Aanvragen Tozo 1 ZHZ

Aanvragen Tozo 1-regeling levensonderhoud per gemeente (Zuid-Holland Zuid, eindstand)

Bron: SDD, Avres, RBZ

update

Aanvragen Tozo 2-regeling levensonderhoud Zuid-Holland Zuid

Met ingang van juni 2020 is de Tozo-regeling verlengd met de Tozo 2. De Tozo 2 heeft betrekking op de periode juni t/m september 2020. De uitgangspunten zijn in principe hetzelfde als bij Tozo 1, met dat verschil dat voor Tozo 2 een partnerinkomenstoets geldt bij de uitkering levensonderhoud. Vanaf 1 oktober 2020 zal de Tozo 2 opgevolgd worden door de Tozo 3.

Tozo 2 werd tot eind augustus 2020 1.445 keer aangevraagd in de regio Zuid-Holland Zuid, excl. gemeente Hoeksche Waard.

Op basis van gegevens van Gorinchem en Molenlanden weten we dat de Tozo 2 bij 90% van de aanvragen ook daadwerkelijk wordt toegekend.

Op basis van gegevens van de Drechtsteden weten we dat het overgrote deel van de aanvragen (ca. 75%) een verlenging van de Tozo 1 betreft.

* Voor de gemeente Hoeksche Waard hebben we nog geen gegevens over Tozo 2.

Aantal aanvragen Tozo-2-regeling levensonderhoud per gemeente

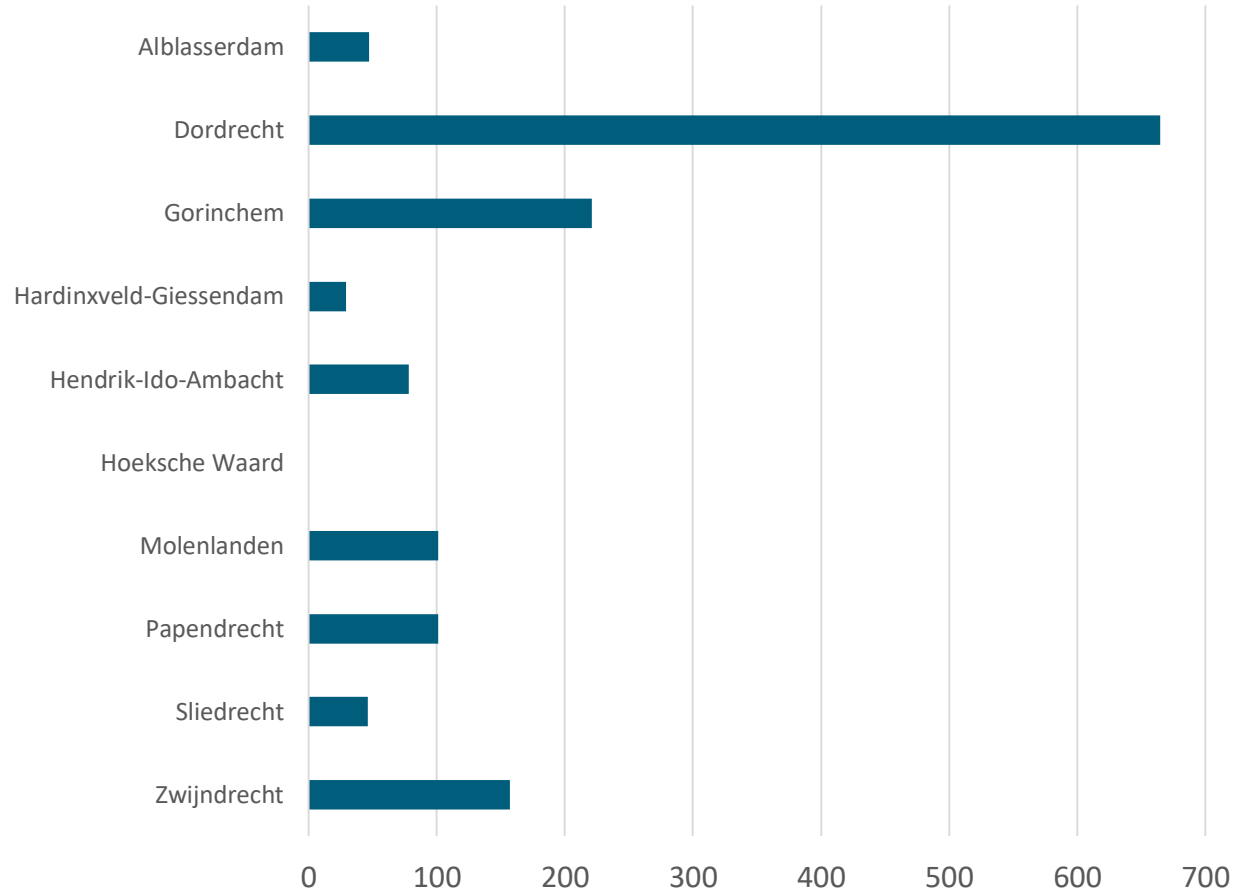
Stand per 31 augustus 2020

Alblasserdam	47
Dordrecht	665
Gorinchem	221
Hardinxveld-Giessendam	29
Hendrik-Ido-Ambacht	78
Hoeksche Waard	*
Molenlanden	101
Papendrecht	101
Sliedrecht	46
Zwijndrecht	157
Totaal Zuid-Holland Zuid	1.445

Aanvragen Tozo 2 ZHZ

Aanvragen Tozo 2-regeling levensonderhoud per gemeente (Zuid-Holland Zuid) stand per 31 augustus 2020

Bron: SDD, Avres

update

Tozo 2 Drechtsteden naar branche

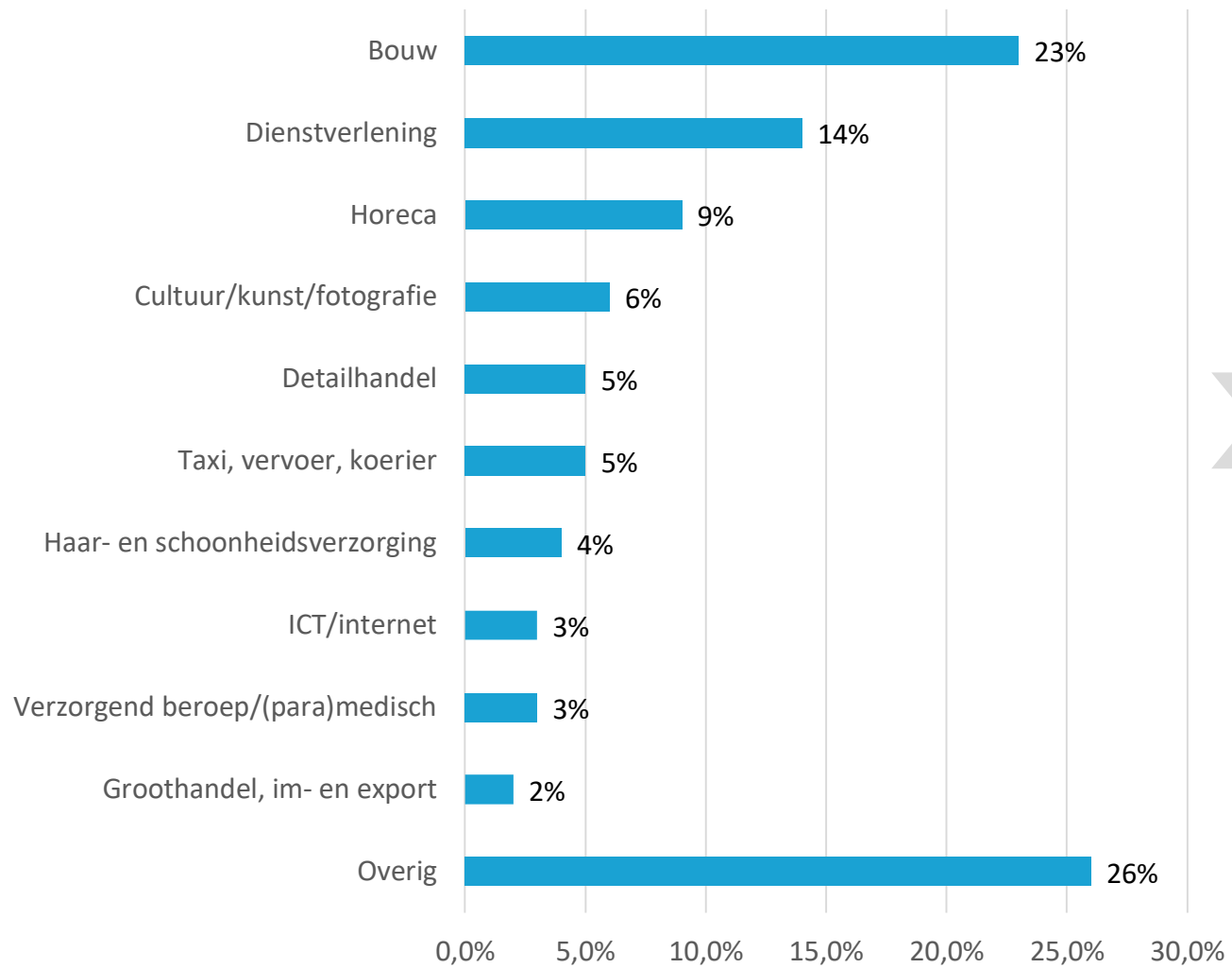
Aanvragen Tozo 2-regeling Drechtsteden naar branche – nieuwe aanvragers

De Sociale Dienst Drechtsteden registreert bij aanvragen voor Tozo 2 de branche waarin de aanvrager werkzaam is. Dit doet zij alleen voor nieuwe aanvragers, die niet eerder een aanvraag hebben gedaan voor Tozo 1. Het hier geschetste beeld betreft dus maar een klein deel van de groep.

De meeste nieuwe aanvragen betreffen ondernemers in de branches Bouw (23%) en Dienstverlening (14%). De branche Horeca is met 9% vertegenwoordigd, Cultuur/kunst/fotografie met 6%.

In eerdere edities van deze monitor presenteerden we cijfers over de verdeling naar branche voor de Tozo 1. Bij de Tozo 1 werd de branche alleen niet vanaf de start van de regeling uitgevraagd. Van slechts 28% van de aanvragen Tozo 1 stond de herkomstbranche geregistreerd. Desondanks komt de verdeling naar branches bij de Tozo 2 redelijk overeen met de verdeling bij de Tozo 1. Nieuwe aanvragers van Tozo 2 zijn wat vaker actief de bouwbranche en wat minder vaak in verzorgende en (para)medische beroepen.

Nieuwe* aanvragen Tozo 2-regeling Drechtsteden naar branche (t/m 31 aug. 2020)

Bron: SDD, bewerking OCD

* Aanvragers die niet eerder Tozo 1 hebben aangevraagd

Aanvragen en Toekenningen TOGS Zuid-Holland Zuid

update

De Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19 (TOGS) was één van de negen noodmaatregelen uit het eerste pakket van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De TOGS was bedoeld voor ondernemers die directe schade ondervonden van diverse kabinetsmaatregelen om het COVID-19 virus in te dammen. Via de regeling TOGS kon deze specifieke groep ondernemers een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 netto krijgen, waarmee ze hun vaste lasten konden betalen, zoals bijvoorbeeld de huur van een bedrijfspand.

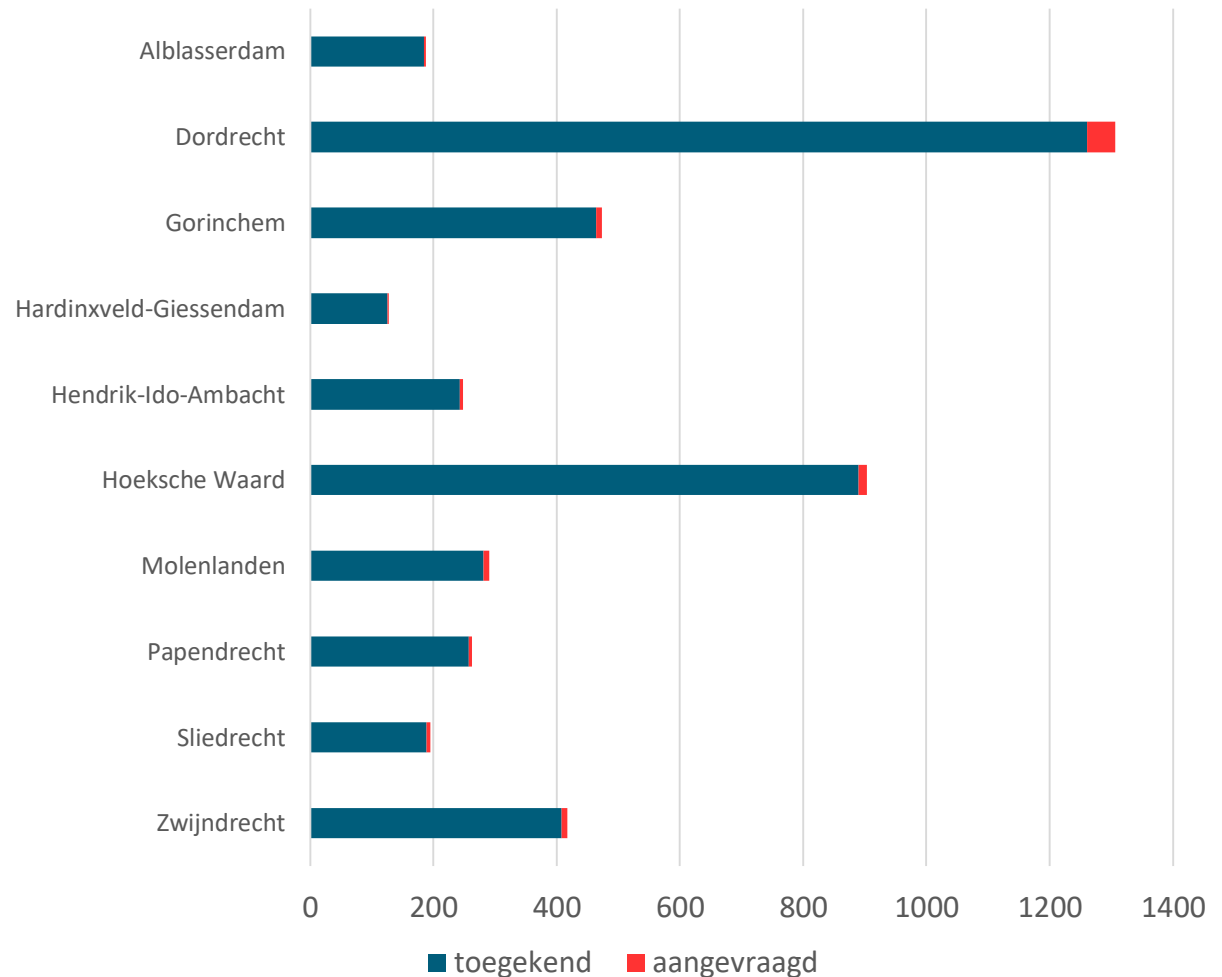
De TOGS-regeling liep van 15 maart tot 15 juni 2020 en is inmiddels opgevolgd door de Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (TVL), waarover verderop in deze monitor meer.

De TOGS-regeling werd in Zuid-Holland Zuid 4.304 keer toegekend. In totaal werd hiermee een bedrag van €17.216.000 uitgekeerd. Bijna 98% van alle aanvragen in de regio is gehonoreerd.

Aanvragen en toekenningen TOGS ZHZ

Aanvragen en toekenningen TOGS-regeling per gemeente (Zuid-Holland Zuid, eindstand)

Bron: RVO, bewerking OCD

Aanvragen/toekenningen TOGS-regeling per gemeente; eindstand

	Aangevraagd	Toegekend	Aandeel toegekend
Alblasserdam	188	185	98,4%
Dordrecht	1.306	1.261	96,6%
Gorinchem	473	464	98,1%
Hardinxveld-Giessendam	128	126	98,4%
Hendrik-Ido-Ambacht	248	243	98,0%
Hoeksche Waard	904	890	98,5%
Molenlanden	291	281	96,6%
Papendrecht	263	257	97,7%
Sliedrecht	195	189	96,9%
Zwijndrecht	417	408	97,8%
Totaal Zuid-Holland Zuid	4.413	4.304	97,5%

update

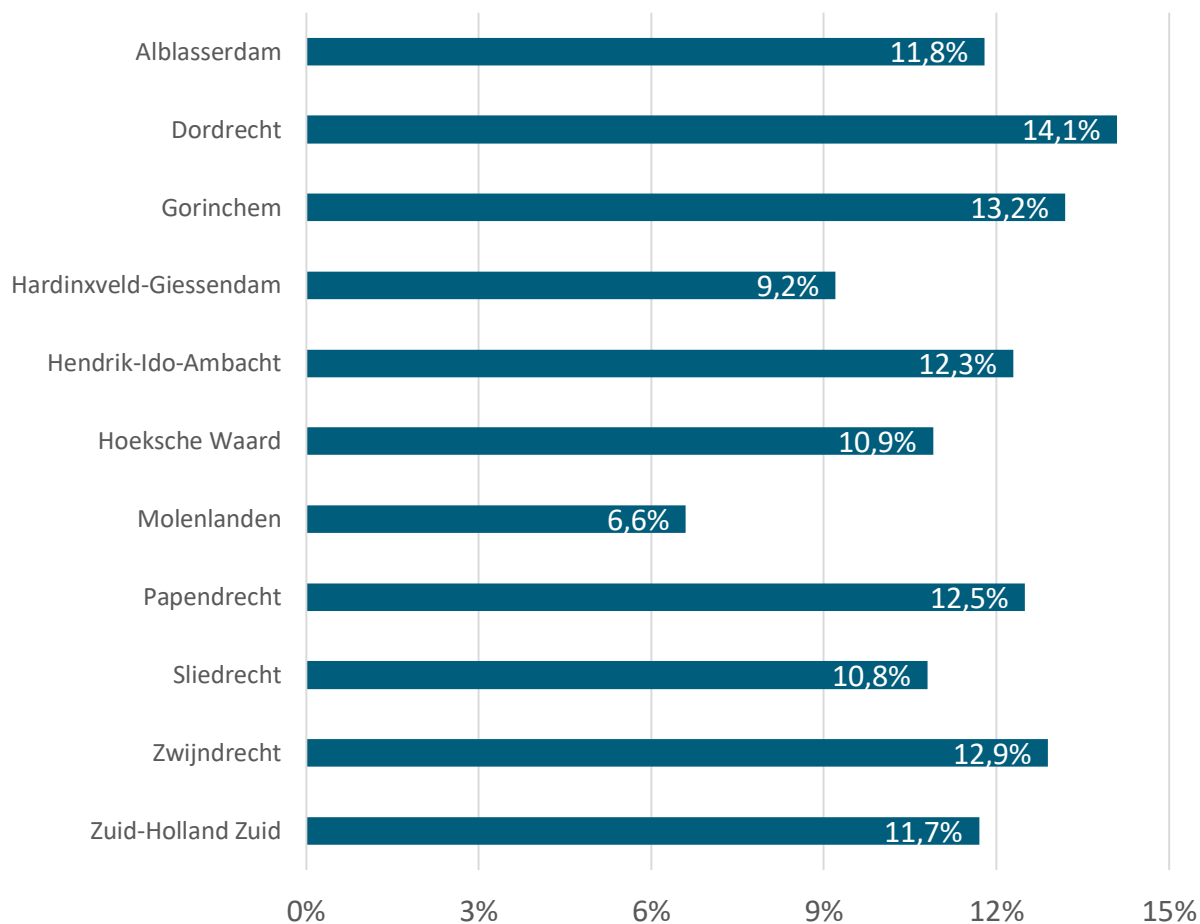
Toekenningen TOGS ZHZ - relatief

Toekenningen TOGS Zuid-Holland Zuid als aandeel van aantal bedrijfsvestigingen

Wanneer we kijken naar het aantal toekenningen van de TOGS-regeling als aandeel van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen met minder dan 250 werkzame personen in de regio, zien we dat de regeling aan 11,7% van alle bedrijven in de regio is toegekend. In de gemeente Dordrecht ligt dit aandeel met 14,1% iets hoger dan het gemiddelde. In de gemeente Hardinxveld-Giessendam (9,2%) en vooral in de gemeente Molenlanden (6,6%) is juist wat minder vaak gebruik gemaakt van de TOGS-regeling.

Landelijk kregen ca. 200.000 ondernemers de TOGS-regeling toegekend. Dat komt neer op 11,8% van alle bedrijven (<250 werkzame personen) in Nederland, een aandeel dat vergelijkbaar is met dat van de regio Zuid-Holland Zuid.

Aanvragen TOGS-regeling als aandeel van aantal vestigingen bedrijven en instellingen (<250 wp), per gemeente (Zuid-Holland Zuid, eindstand)

Toekenning TOGS-regeling als aandeel van aantal bedrijfsvestigingen (<250 wp) per gemeente

	Vestigingen		Toekenningen	
	1.1.2019	Eindstand	Aantal	Aandeel
Alblasserdam	1.573	185	185	11,8%
Dordrecht	8.962	1.261	1.261	14,1%
Gorinchem	3.527	464	464	13,2%
Hardinxveld-Giessendam	1.372	126	126	9,2%
Hendrik-Ido-Ambacht	1.974	243	243	12,3%
Hoeksche Waard	8.191	890	890	10,9%
Molenlanden	4.240	281	281	6,6%
Papendrecht	2.058	257	257	12,5%
Sliedrecht	1.747	189	189	10,8%
Zwijndrecht	3.161	408	408	12,9%
Totaal Zuid-Holland Zuid	36.805	4.304	4.304	11,7%

Bron: RVO, Bedrijven en Instellingenregister MRDH en LISA

Aanvragen en Toekenningen TVL Zuid-Holland Zuid

Nieuw!

De TOGS-regeling is inmiddels opgevolgd door de Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (TVL). Bedrijven met minder dan 250 medewerkers kunnen met behulp van de TVL-regeling, afhankelijk van de hoogte van hun vaste lasten en hun omzetverlies (minimaal 30%), een subsidie voor hun vaste lasten krijgen. De subsidie bedraagt minimaal €1.000 en maximaal € 50.000 en geldt voor de periode van 1 juni tot en met 30 september 2020. De subsidie voor vaste lasten komt bovenop de tegemoetkoming in de loonkosten (NOW).

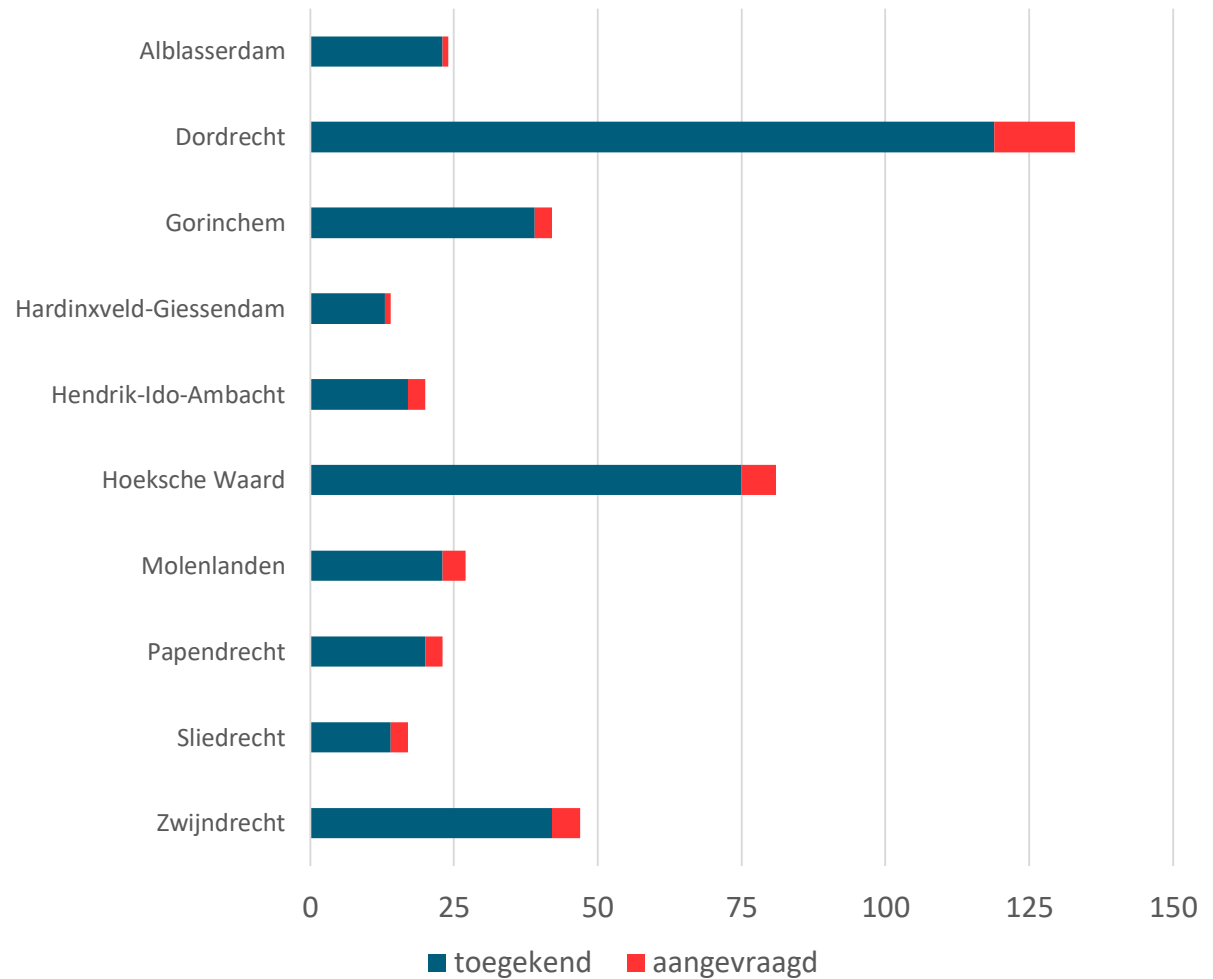
Tot en met 3 september 2020 werd de TVL-regeling 428 keer aangevraagd in de regio Zuid-Holland Zuid. 385 aanvragen werden inmiddels al toegekend (90%). In de gemeente Dordrecht werd de TVL-regeling met 133 keer het meest aangevraagd. De gemeenten Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht kennen met 14 en 17 aanvragen het laagste aantal TVL-aanvragen in de regio.

In een volgende editie van deze monitor hopen we ook over informatie te beschikken met betrekking tot de hoogte van het uitgekeerde TVL-bedrag.

Aanvragen en toekenningen TVL ZHZ

Aanvragen en toekenningen TVL-regeling per gemeente (Zuid-Holland Zuid, stand per 3 september 2020)

Bron: RVO, bewerking OCD

Aanvragen/toekenningen TVL-regeling per gemeente; stand per 3 september 2020

	Aangevraagd	Toegekend	Aandeel toegekend
Alblasserdam	24	23	95,8%
Dordrecht	133	119	89,5%
Gorinchem	42	39	92,9%
Hardinxveld-Giessendam	14	13	92,9%
Hendrik-Ido-Ambacht	20	17	85,0%
Hoeksche Waard	81	75	92,6%
Molenlanden	27	23	85,2%
Papendrecht	23	20	87,0%
Sliedrecht	17	14	82,4%
Zwijndrecht	47	42	89,4%
Totaal Zuid-Holland Zuid	428	385	90,0%

Veiligheid

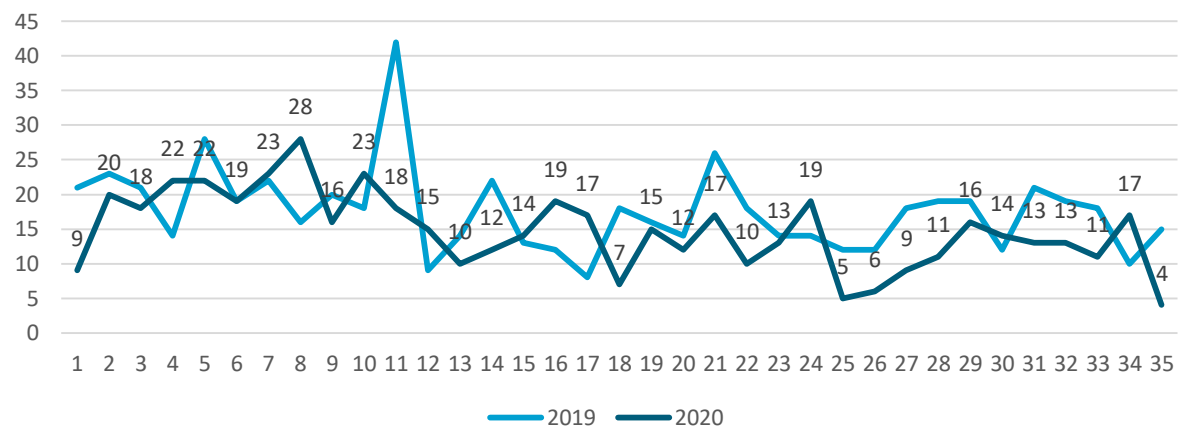
update

Politie meldingen inbraak & geweld

Aantal meldingen woninginbraak

Met het uitbreken van de coronacrisis wordt aan mensen gevraagd om zoveel mogelijk thuis te blijven. En als mensen thuis zijn, wordt het voor dieven minder aantrekkelijk om in te breken. We zien dat vanaf het begin van de Corona-uitbraak, in week 13, het aantal inbraken geregeld onder het aantal lag dat een jaar eerder werd geregistreerd. Het aantal woninginbraken toont het aantal (pogingen tot) inbraken in woningen, garages en schuurtjes. Het aantal woninginbraken blijft de laatste weken beneden het niveau van 2019, met uitzondering van week 30 en 34.

Meldingen woninginbraken per week (Zuid-Holland Zuid)

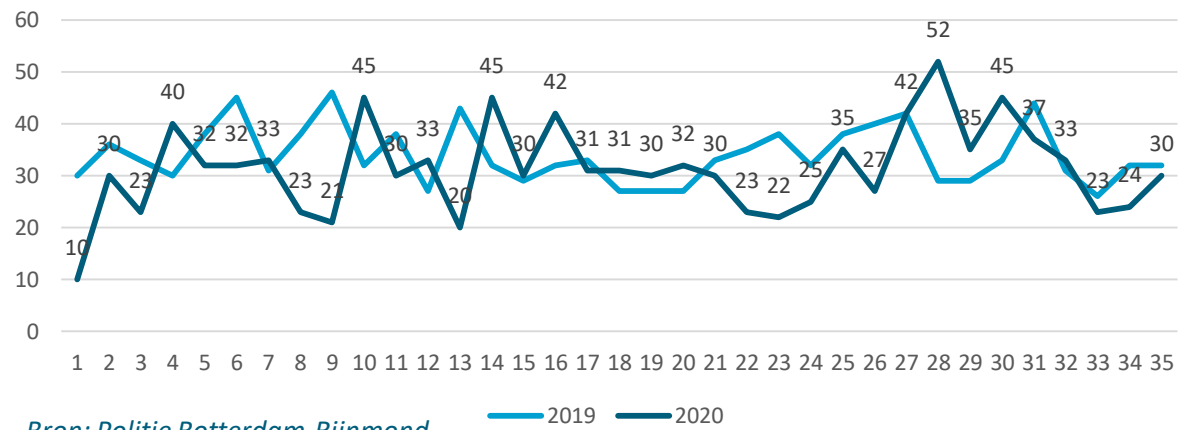

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

Aantal meldingen huiselijk geweld per week

Vanaf het moment dat mensen meer thuis moesten blijven, waarschuwden professionals dat het aantal gevallen van huiselijk geweld hierdoor zou kunnen toenemen. Dit zien we in enige mate terug in het aantal politieregistraties waarbij er sprake is van huiselijk geweld. Het aantal meldingen van huiselijk geweld ligt in sommige weken zo'n tien meldingen hoger dan vorig jaar, in andere weken ligt het op een vergelijkbaar niveau als voor het uitbreken van de corona-crisis. Tussen week 27 en 31 is een forse stijging te zien, daarna is het aantal meldingen weer vergelijkbaar met 2020.

Meldingen huiselijk geweld per week (Zuid-Holland Zuid)

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

update

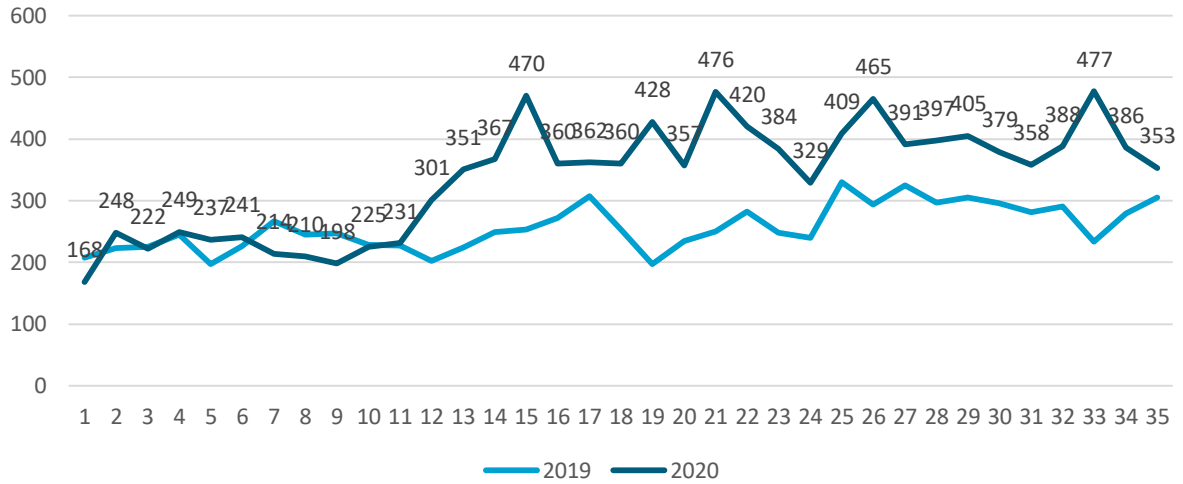
Politie meldingen overlast & hard rijden

Aantal meldingen overlast

Als mensen meer thuis zijn, zoals bij de coronacrisis, neemt de kans toe dat ze last van elkaar ervaren. We zien inderdaad vanaf week 11 duidelijk een grotere toename van het aantal overlastmeldingen dan een jaar eerder. Deze trend zet nog steeds door, het aantal meldingen overlast ligt ruim boven dat van 2019. Onder overlast verstaan we de meldingen vanwege de ervaren overlast van burens, geluidsoverlast, overlast door drank of drugs, overlast van verkeer of overlast in het algemeen.

Aantal meldingen overlast (Zuid-Holland Zuid)

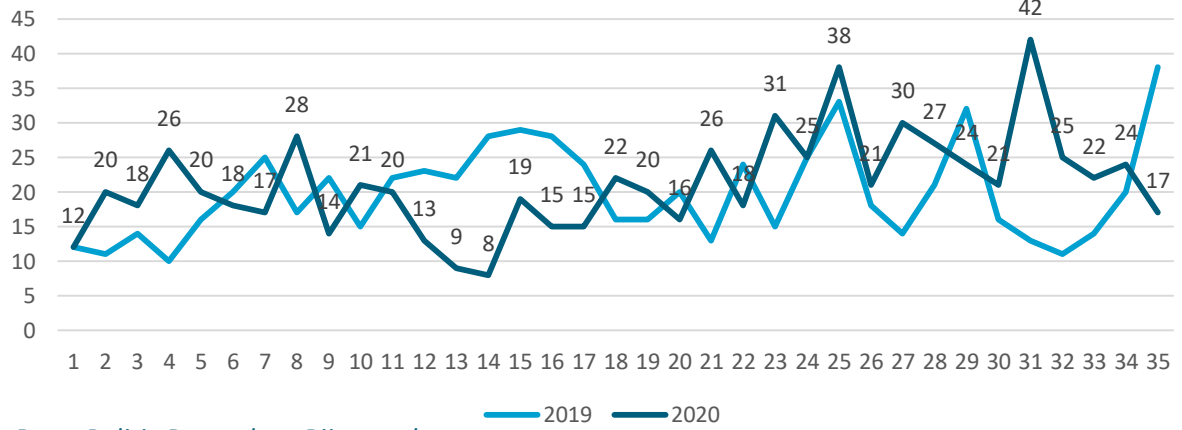

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

Aantal meldingen onder invloed en te hard rijden

Met het uitbreken van de coronacrisis werkten meer mensen thuis, werden de mogelijkheden om bij elkaar op bezoek te gaan minder en was het bezoek aan horeca ruim tien weken zelfs onmogelijk. Daardoor zijn er minder verplaatsingen met de auto en minder mensen worden betrapt op het rijden onder invloed of te hard rijden. We zien dit effect terug tussen week 11 en 18. Inmiddels is dit effect niet meer zichtbaar en ligt het aantal overtredingen op het gebruikelijke niveau.

Aantal meldingen hard rijden & onder invloed rijden (Zuid-Holland Zuid)

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

update

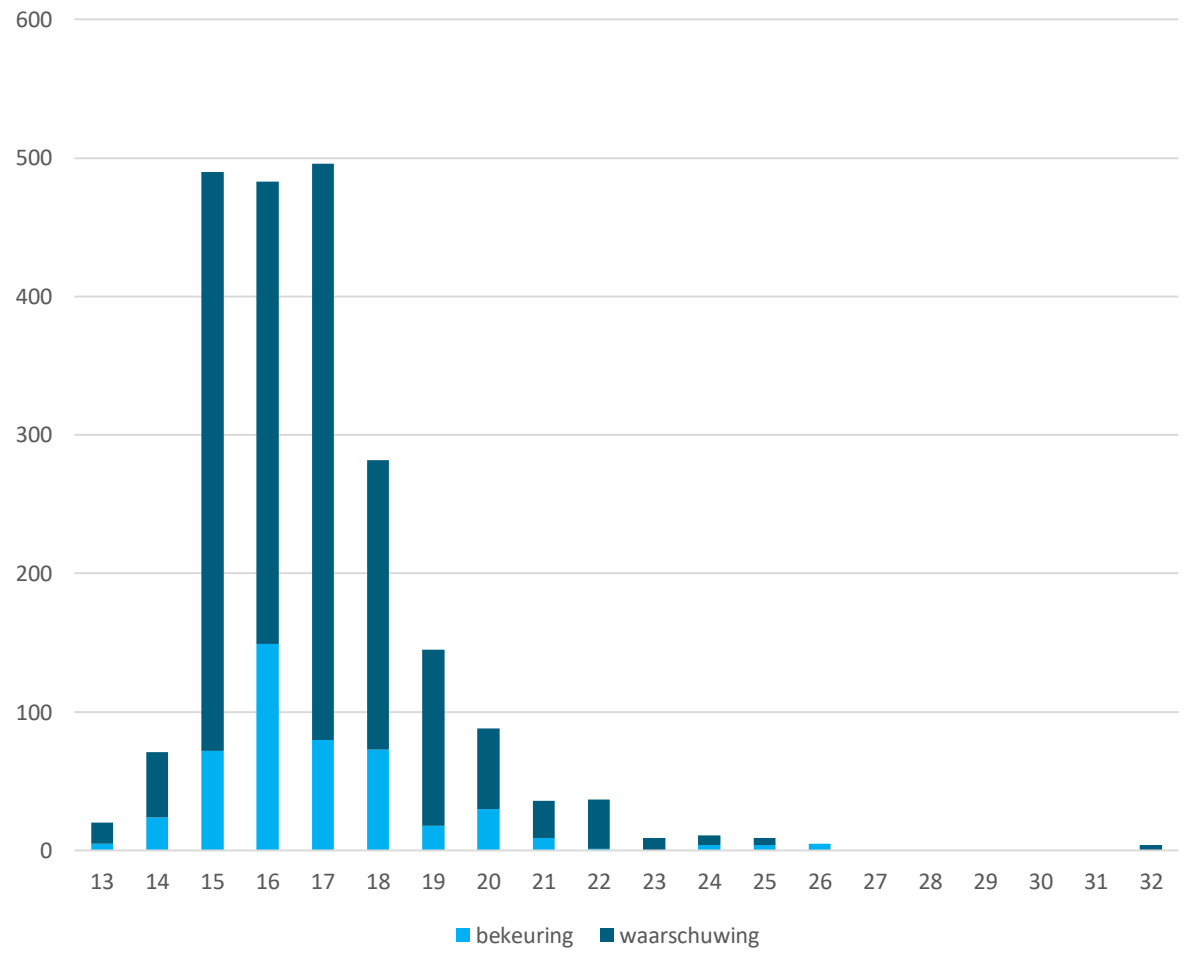

Overtreding COVID-19 maatregelen

Aantal COVID-19 overtredingen per week

Mensen is gevraagd om 1,5 meter afstand van elkaar te houden, om niet meer dan drie personen thuis uit te nodigen en bepaalde gebieden niet meer in te gaan. De politie heeft hier vooral waarschuwingen voor gegeven, zeker in de weken 15 tot en met 17. Verder werden er in week 15 en 16 zo'n 100 bekeuringen uitgedeeld. De afgelopen 10 weken zijn er in de regio nauwelijks tot geen waarschuwingen of bekeuringen gegeven. In week 32 is 1 waarschuwing geregistreerd.

Aantal COVID-19 overtredingen per week (Zuid-Holland Zuid)

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

update

Overtreding COVID-19 maatregelen per gemeenten

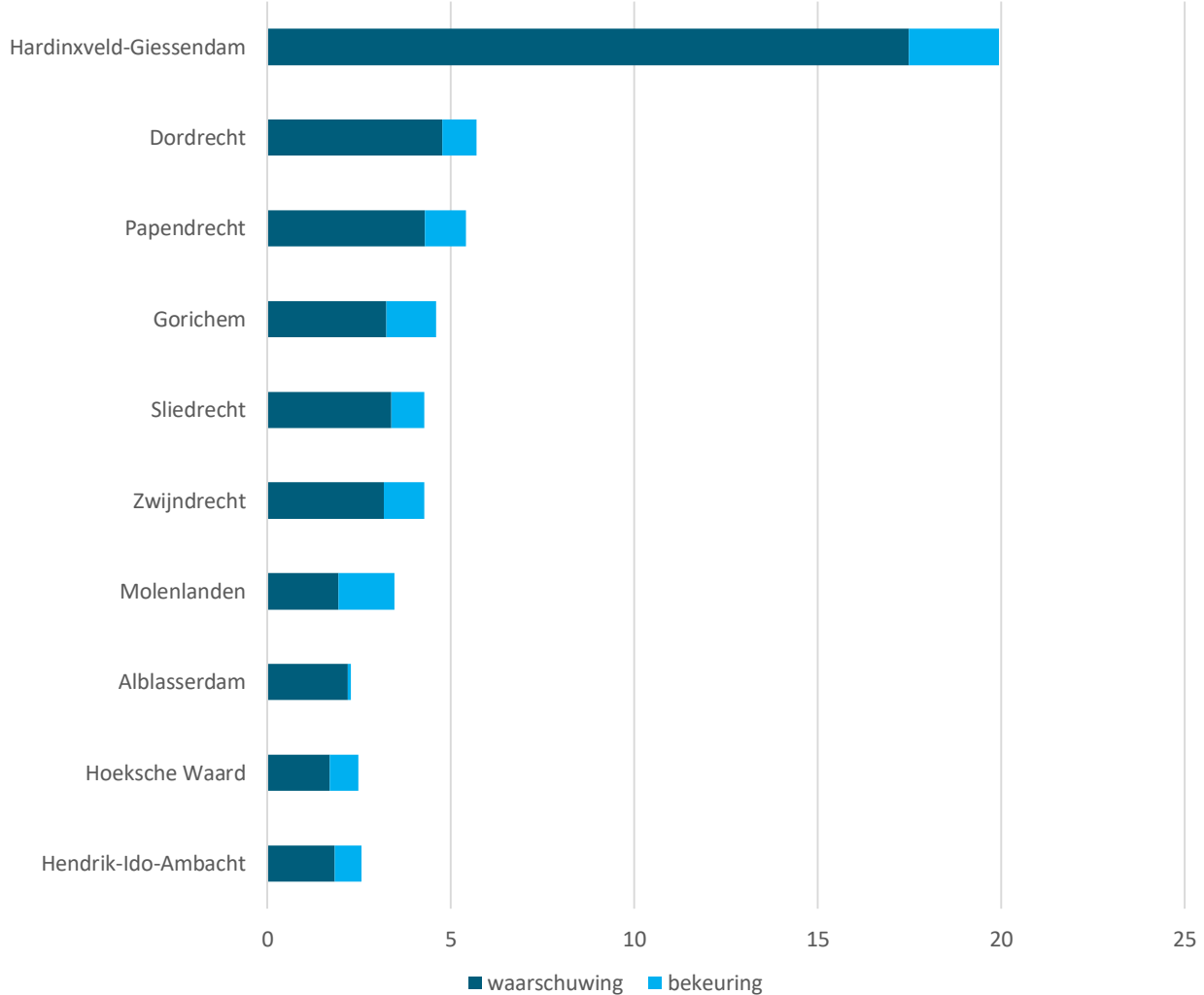

Aantal COVID-19 overtredingen per gemeente

We zien duidelijke verschillen in het aantal overtredingen per gemeente. Verreweg de meeste overtredingen zijn geregistreerd in Hardinxveld-Giessendam, met zo'n 22 overtredingen per 1.000 inwoners. In Alblasserdam, de Hoeksche Waard en Hendrik-Ido-Ambacht worden relatief weinig overtredingen geregistreerd.

De totaalaantallen zijn lager dan in de vorige monitor omdat een aantal meldingen twee keer was geregistreerd. Die dubbelingen zijn nu gecorrigeerd.

Totaal aantal COVID-19 overtredingen per 1.000 inwoners van week 13 t/m week 35 (Zuid-Holland Zuid)

Absolute aantal overtredingen per gemeente

Week 13 t/m week 22

	Bekeuring	waarschuwing	Eindtotaal
Alblasserdam	2	44	46
Dordrecht	111	569	680
Gorinchem	50	120	170
Hardinxveld-Giessendam	45	320	365
Hendrik-Ido-Ambacht	23	57	80
Hoeksche Waard	68	149	217
Molenlanden	67	85	152
Papendrecht	36	138	174
Sliedrecht	23	85	108
Zwijndrecht	49	142	191
Totaal	474	1.709	2.183

Bron: Politie Rotterdam-Rijnmond

Bronnenlijst & afkortingen

Overzicht databronnen in Nederland

<https://www.databronnencovid19.nl/>

Statistieken over het Coronavirus en COVID-19

<https://allecijfers.nl/nieuws/statistieken-over-het-corona-virus-en-covid19/>

Tabel met het aantal in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten, naar rapportagedatum, per dag voor Nederland en per provincie en gemeente op basis van de dagelijkse cijfers van het RIVM

<https://allecijfers.nl/nieuws/corona-virus-covid19-opgenomen-pati%C3%ABnten-per-dag-nederland-provincie-gemeente/>

Aantal bij de GGD gemelde patiënten naar meldingsdatum

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/grafieken>

Statistieken over het COVID-19 in Zuid-Holland Zuid

<https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/aantal-positief-getestemensen-in-regio-zuid-holland-zuid>

Interactieve kaart met cijfers COVID-19

<https://www.arcgis.com/apps/opstdashboard/index.html#/cfc2084c995c40e7ae72254029bf6251>

CBS

Centraal Bureau voor de Statistiek

SOJ ZHZ

Service Organisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid

GGD

Gemeentelijke Gezondheidsdienst

GBD

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

SDD

Sociale Dienst Drechtsteden

BRP

Basisregistratie Persoonsgegevens

RIVM

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

KVK

Kamer van Koophandel

UWV

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

SVHW

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling

RVO

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

RBZ

Regionaal Bureau Zelfstandigen

Fotografie:

Hannah Busing

Johan Taljaard

Remi Walle

Pixabay.com

Andere monitoren

Deze coronamonitor is niet de enige monitor in Nederland. Hieronder vindt u een overzicht van andere monitoren die de impact van de crisis inzichtelijk maken. Deze monitoren worden zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau uitgebracht.

VNG

Monitor impact coronacrisis

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/corona/impact-coronacrisis-op-uw-gemeente/>

Provincie Zuid-Holland/MRDH

Coronamonitor provincie Zuid-Holland

<https://mrdh.nl/nieuws/coronamonitor-zuid-holland>

UWV

Nieuwsflits arbeidsmarkt Drechtsteden, Gorinchem en Rijnmond

<https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/images/Regionale%20Nieuwsflits%20arbeidsmarkt%20Rijnmond.pdf>

Provincie Noord-Brabant

Brabantse Impact Monitor

<https://www.brabant.nl/subsites/corona/impact-monitor>

Gemeente Helmond

Dashboard Impact coronacrisis op Helmond

<https://infogram.com/1pj2jwjr2w5919f67vrw0ly7yvfmrk17r1r>

Over deze monitor

Monitor Coronacrisis - Impact van de epidemie op Zuid-Holland Zuid in beeld

De *Monitor Coronacrisis – impact van de epidemie op Zuid-Holland Zuid in beeld* wordt samengesteld en geactualiseerd door het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) in opdracht van de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. De monitor is mede mogelijk gemaakt met subsidie van de provincie Zuid-Holland.

De monitor geeft inzicht in de economische en sociaal-maatschappelijke impact van de epidemie op Zuid-Holland Zuid. Daarnaast geeft het een cijfermatig overzicht van de epidemie in de regio.

Signalen doorgeven?

Wilt u tips of informatie doorgeven of heeft u misschien een vraag over de monitor? Neem dan gerust contact op ons door te bellen naar [078 770 3905](tel:0787703905) of te mailen naar ocd@drechtsteden.nl.

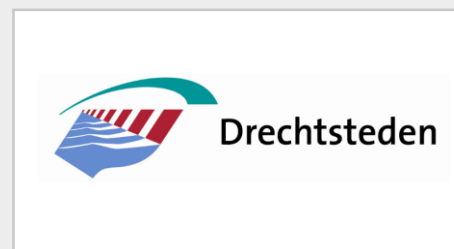
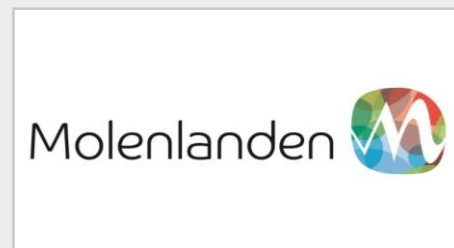
Over het OCD

Partner voor bestuur en beleid! Dat wil het OCD zijn voor haar opdrachtgevers in de Drechtsteden en daarbuiten. Wij bieden ondersteuning op maat met onderzoek, advies en informatie. Zodat beleid optimaal ontwikkeld, uitgevoerd en waar nodig bijgesteld kan worden. Meer weten? Bezoek onze website!

Klik hier!
Ga naar
onze website

Onze partners & bronnen

Colofon

Monitor Coronacrisis Onderzoekcentrum Drechtsteden

11 september 2020
Versie 7.0

Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht

Postbus 619
3300 AP Dordrecht

Telefoon
078 770 3905

Website
onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Partner voor bestuur en beleid